

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM SEVERNE PRIMORSKE (GORIŠKE STATISTIČNE REGIJE) 2007–2013

povzetek

Severnoprimska mrežna regionalna
razvojna agencija

Posoški razvojni center

Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) za obdobje 2007–2013 (povzetek)

Izdala: Severnoprimska mrežna razvojna agencija, zanjo nosilna razvojna agencija Posoški razvojni center in partnerske razvojne agencije: Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija, Razvojna agencija ROD Ajdovščina in RRA severne Primorske

Založil: Posoški razvojni center

Naslov: Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Besedilo: mag. Rosana Ščančar, mag. Almira Pirih, Tomaž Vadjunec, Tjaša Petelin Bačar, Suzana Žvokelj Ferjančič in Andreja Trojar Lapanja

Zbrala in uredila: Mateja Kutin

Lektoriranje: Katarina Mihelič

Prevod: Sandra Kozorog

Fotografije: Mirko Bijuklič, Mateja Kutin, Tatjana Šalej Faletič, Andrej Colja, Jožef Kralj, arhiv LTO Laufar Cerkno, Jani Peternelj, Franci Virant.

Karte in grafi: Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Oblikovanje in grafična priprava: Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk: Tiskarna Pleško

Naklada: 1.000 izvodov

Kobarid, februar 2007

Pripravo publikacije so sofinancirale Mestna občina Nova Gorica, Občina Ajdovščina, Občina Bovec, Občina Brda, Občina Cerkno, Občina Idrija, Občina Kanal, Občina Kobarid, Občina Miren-Kostanjevica, Občina Renče-Vogrsko, Občina Šempeter-Vrtojba, Občina Tolmin in Občina Vipava ter Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Celoten dokument je dostopen na spletni strani www.pososki-rc.si, lahko pa ga naročite tudi na elektronskem naslovu info@pososki-rc.si in pri vseh partnerskih razvojnih agencijah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

332.12(497.4-15)

REGIONALNI razvojni program Severne Primorske (goriške statistične regije) za obdobje 2007-2013 : povzetek / [besedilo Rosana Ščančar ... [et al.] ; zbrala in uredila Mateja Kutin ; prevod Sandra Kozorog ; fotografije Mirko Bijuklič ... [et al.] ; karte in grafi Gaya Bratina-Jereb]. - Kobarid : Posoški razvojni center, 2007

ISBN 978-961-91603-3-6
1. Ščančar, Rosana 2. Kutin, Mateja
231543552

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM SEVERNE PRIMORSKE (GORIŠKE STATISTIČNE REGIJE) 2007–2013

povzetek

1.	STRATEŠKI DEL RRP	3
2.	PROGRAMSKI DEL RRP	21
	REGIONAL DEVELOPMENT PROGRAMME OF NORTHERN PRIMORSKA (THE GORIŠKA STATISTICAL REGION) 2007–2013	33

1.1 UVOD

Regionalni razvojni program (RRP) je temeljni dokument na regionalni ravni, ki opredeljuje razvojne prednosti in priložnosti statistične (razvojne) regije, razvojno vizijo in strateške cilje za določeno obdobje ter strategijo za njihovo uresničitev. Nova generacija RRP se pripravlja za obdobje **Državnega razvojnega programa 2007–2013**, ki sovpada z novim programskim obdobjem kohezijske politike Evropske unije.

RRP Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007–2013 sta pripravljala **Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije)** in **Posoški razvojni center** kot regionalna razvojna agencija v partnerstvu z lokalnimi razvojnimi agencijami (**Razvojno agencijo ROD Ajdovščina**, **ICRA d.o.o. Idrija** in **RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica**) od aprila do konca septembra 2006.

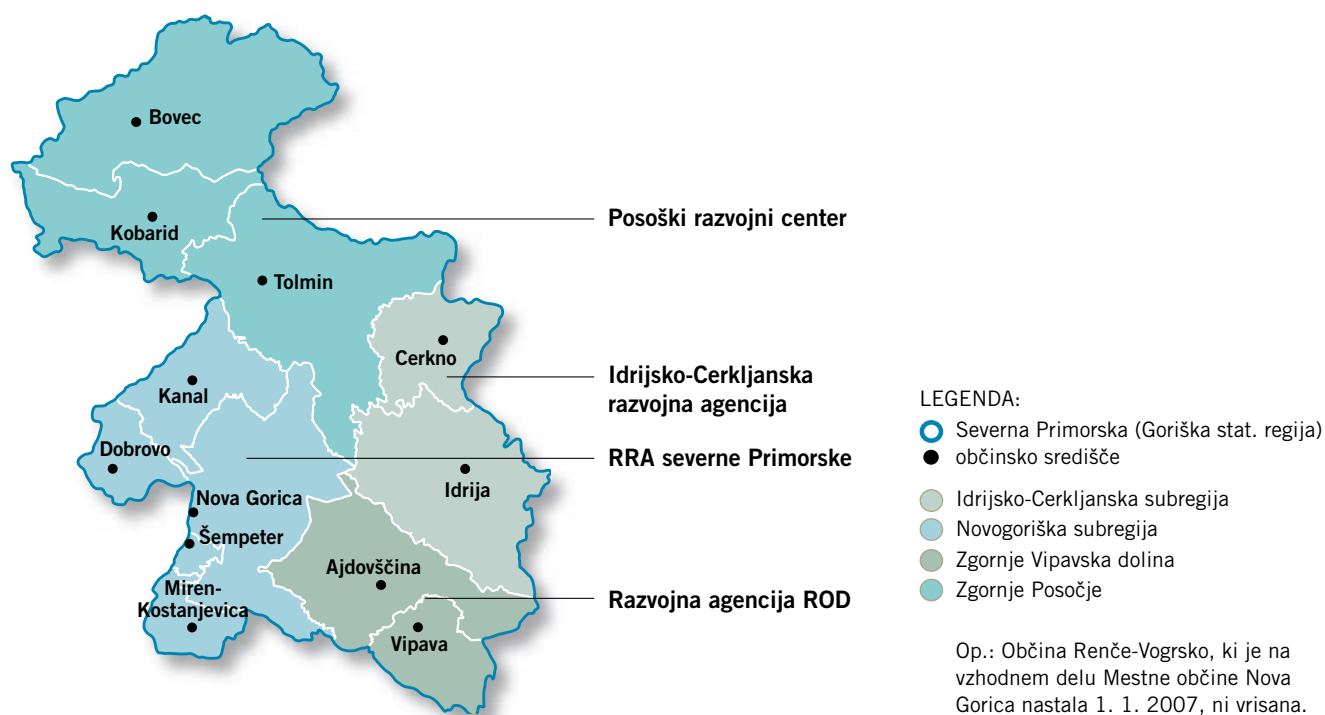
Odbori so na podlagi strokovnih gradiv in s pomočjo koordinatorjev definirali ključne razvojne usmeritve in strateške cilje, ki jih želimo v regiji doseči do leta 2013. Te usmeritve so strnjene v razvojni viziji, ki jo bo regija uresničevala z izvajanjem strategij oziroma razvojnih prioritet, spremljala pa s kvantificiranimi cilji.

Pri pripravi projektov za izvedbo, pri določanju prednostnih projektov ter iskanju partnerjev in finančnih virov bo regija upoštevala tudi tri horizontalne cilje RRP:

- uveljavljanje principov trajnostnega razvoja,
- spodbujanje čezmejnega in mednarodnega sodelovanja,
- krepitev regionalne podporne mreže za razvoj.

Na podlagi upoštevanja temeljnih državnih razvojnih dokumentov, ciljev in razvojnih prioritet regije ter na podlagi nabora projektov so odbori oblikovali 17 programov in 51 ukrepov za izvajanje strategij. Znotraj vsakega ukrepa so opredelili prednostne regijske projekte ali aktivnosti.

Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije) je 22. 9. 2006 sprejel osnutek RRP. Posoški razvojni center ga je na tej osnovi poslal v vrednotenje Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR). Evalvacijska skupina (ocenjevala je zunanja institucija) je program ocenila z odlično oceno in SVLR je 23. 11. 2006 izdala pozitivno mnenje. Svet regije je RRP potrdil 15. 12. 2006. Dokument bo izhodišče za pripravo triletnih izvedbenih načrtov, kjer bodo navedeni konkretni projekti.

Razvojne agencije Severne Primorske (Goriške statistične regije)

1. STRATEŠKI DEL RRP 2007–2013

1.1	Uvod	2
1.2	Izhodišča, namen in cilji izdelave RRP	4
1.3	Ocena izvajanja programov iz RRP 2002–2006	5
1.4	Vključevanje javnosti v pripravo RRP	6
1.5	Splošen opis regije z oceno stanja	7
1.6	Prednosti, slabosti, priložnosti in ovire razvoja regije (SWOT-analiza)	14
1.7	Strategija razvoja regije	16
1.7.1	Razvojna vizija	16
1.7.2	Strateški cilji	17
1.7.3	Horizontalni cilji regionalnega razvoja	18
1.7.4	Izvajanje strategije: razvojne prioritete in programi	19

Cilj izdelave RRP je, da se z vključevanjem strokovnih, razvojnih in upravnih institucij, predstavnikov gospodarstva, sindikatov in civilne družbe oblikujejo in uskladijo razvojni cilji na področju gospodarskega, socialnega, izobraževalnega, prostorskega, okoljskega, infrastrukturnega in kulturnega razvoja v regiji, določijo aktivnosti (programi, ukrepi in projekti), viri (finančni in kadrovski) ter način organiziranosti za njihovo uresničevanje.

1.2 IZHODIŠČA, NAMEN IN CILJI IZDELAVE RRP

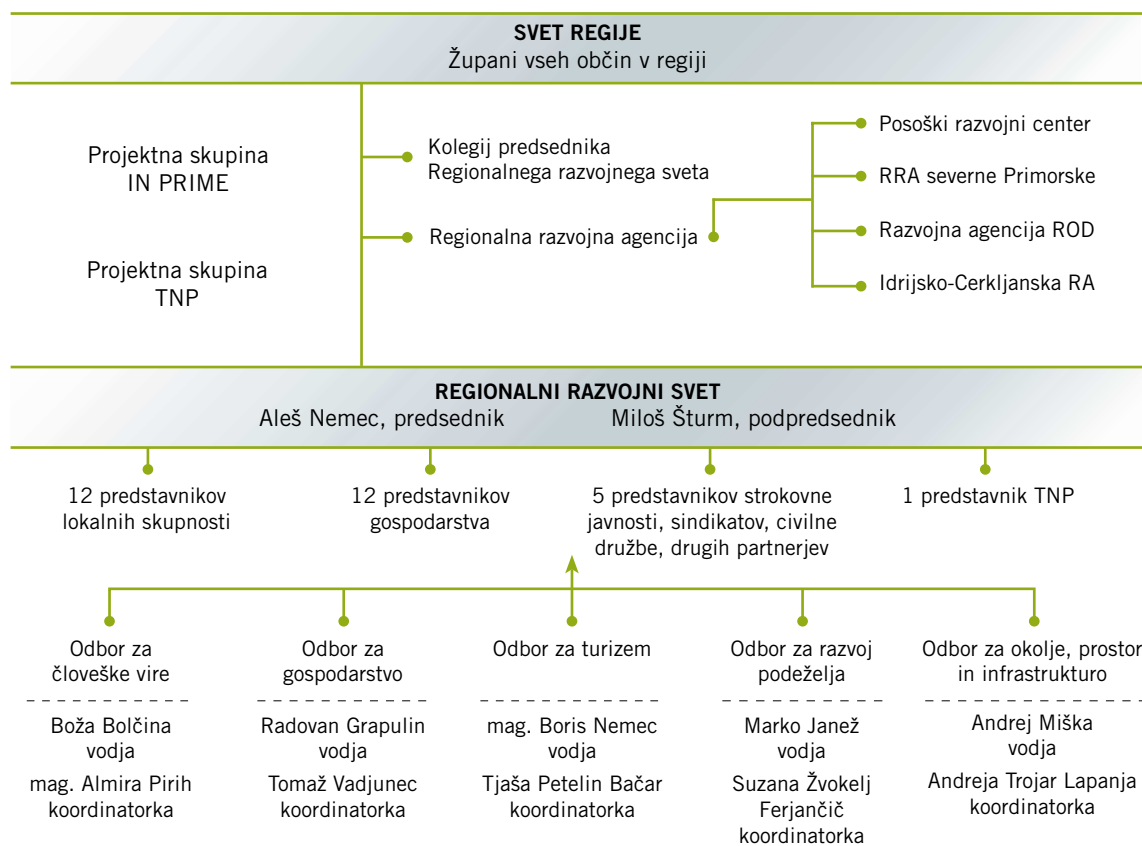
Izhodišče za pripravo novega RRP za obdobje 2007–2013 predstavljajo izkušnje iz priprave in izvajanja RRP 2002–2006, izkušnje iz izvajanja Enotnega programskega dokumenta 2004–2006, ki je predstavljal okvir za izvajanje strukturne in kohezijske politike Evropske unije v Sloveniji, Lizbonska strategija, Strategija razvoja Slovenije, Strategija prostorskega razvoja Slovenije in osnutek Državnega razvojnega programa 2007–2013. Zakonska podlaga za pripravo RRP sta Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, št. 93/05), ki v svojem 12. členu določa namen in okvirno vsebino RRP, in Uredba o Regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS, št. 31/06). Najširši vsebinski okvir za pripravo RRP predstavljajo Strategija razvoja Slovenije, ki jo je junija 2005 sprejela Vlada RS in opredeljuje vizijo in cilje razvoja Slovenije, Strategija prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004 ter Državni razvojni program RS 2007–2013. Usklajen pa mora biti tudi s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije, Nacionalnim programom varstva okolja ter z drugimi ključnimi programskimi dokumenti države in resornih ministrstev.

RRP je sestavljen iz strateškega in programskega dela. V **strateškem delu** so analiza stanja in problemov razvoja, skupna regionalna vizija, strateški cilji, razvojne prioritete in programi za uresničevanje razvojne vizije, analiza usklajenosti RRP s ključnimi nacionalnimi strategijami ter način vključevanja javnosti v pripravo in izvajanje RRP. **Programski del**

RRP sestavljajo ukrepi in projekti regionalnega pomena s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter navedbo predvidenih virov financiranja, javno-finančni okvir izvajanja, organiziranost za izvajanje RRP in pregled ključnih projektov regije.

Sklep o pripravi RRP, Načrt priprave, vodjo in projektno skupino za pripravo RRP je sprejel Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije) na svoji ustanovni seji 21. marca 2006 v Ajdovščini. Regionalni razvojni svet, katerega predsednik je Aleš Nemeč, šteje 30 članov in deluje v okviru petih **odborov: za človeške vire, gospodarstvo, turizem, razvoj podeželja ter okolje, prostor in infrastrukturo**. Odbori skupaj štejejo 151 članov, med katerimi so predstavniki občin, gospodarskih subjektov, območne zbornice Gospodarske zbornice Slovenije, območnih obrtnih zbornic, območnega Kmetijsko gozdarskega zavoda, regionalnega zavoda za zdravstveno varstvo, predstavniki izobraževalnih, razvojnih, strokovnih in upravnih institucij ter upravljalci zavarovanih območij narave, predstavniki izpostav ministrstev oziroma državnih institucij, ki delujejo na regionalni ravni, ter predstavniki civilne družbe. Vodje odborov so:

- Boža Bolčina (odbor za človeške vire),
- Radovan Grapulin (odbor za gospodarstvo),
- mag. Boris Nemeč (odbor za turizem),
- Marko Janež (odbor za razvoj podeželja),
- Andrej Miška (odbor za okolje, prostor in infrastrukturo).

Odbori Regionalnega razvojnega sveta Severne Primorske (Goriške statistične regije) so aktivno sodelovali pri pripravi RRP, pripravljali in usklajevali pa bodo tudi predloge za triletno Izvedbene načrte RRP.

Strokovno in administrativno pomoč za delo odborov opravljajo koordinatori vsebinskih področij, ki so zaposleni v razvojnih agencijah Severnoprimske mrežne regionalne razvojne agencije:

- mag. Almira Pirih (odbor za človeške vire),
- Tomaž Vadjunec (odbor za gospodarstvo),
- Tjaša Petelin Bačar (odbor za turizem),
- Suzana Žvokelj Ferjančič (odbor za razvoj podeželja),

- Andreja Trojar Lapanja (odbor za okolje, prostor in infrastrukturo).

Strokovno pripravo in odgovornost za izvedbo celotnega projekta nosi Posoški razvojni center, ki v letih 2006 in 2007 opravlja naloge regionalne razvojne agencije. Vodja priprave RRP je mag. Rosana Ščančar.

Po prejemu pozitivnem mnenju Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter po zaključku javne obravnave in dopolnitvah je 15. decembra 2006 RRP za obdobje 2007–2013 sprejel Svet regije.

1.3 OCENA IZVAJANJA PROGRAMOV IZ RRP 2002–2006

Občine Severne Primorske (Goriške statistične regije) so v drugi polovici leta 2002 na občinskih svetih sprejele RRP 2002–2006. Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija je RRP 2002–2006 izvajala v sodelovanju z občinami in drugimi nosilci razvoja v regiji ter skladno s kadrovskimi in finančnimi zmožnostmi. Država je za izvajanje projektov iz RRP v obdobju 2002–2006 razvitejšim slovenskim regijam (med njimi je bila tudi naša) namenila relativno skromna sredstva. Tako Severna Primorska (Goriška statistična regija) v letu 2003 ni bila upravičena do neposrednih regionalnih sred-

stev. V letu 2004 ji je država odobrila 208.600 EUR za sofinanciranje petih projektov, prav toliko v letu 2005. Šele leta 2006 je regija dobila nekaj več sredstev, in sicer 747.000 EUR neposrednih regionalnih spodbud za sofinanciranje izvedbe desetih projektov občin in Severnoprimske mrežne regionalne agencije. V letih 2002–2006 se je v Zgornjem Posočju uspešno izvajal program razvojne pomoči Posočju Soča 2006, ki je za investicije v turistično in gospodarsko infrastrukturo, podporo razvoja podjetništva in človeških virov zagotovil 8.345.900 EUR.

1.4 VKLJUČEVANJE JAVNOSTI V PRIPRAVO RRP

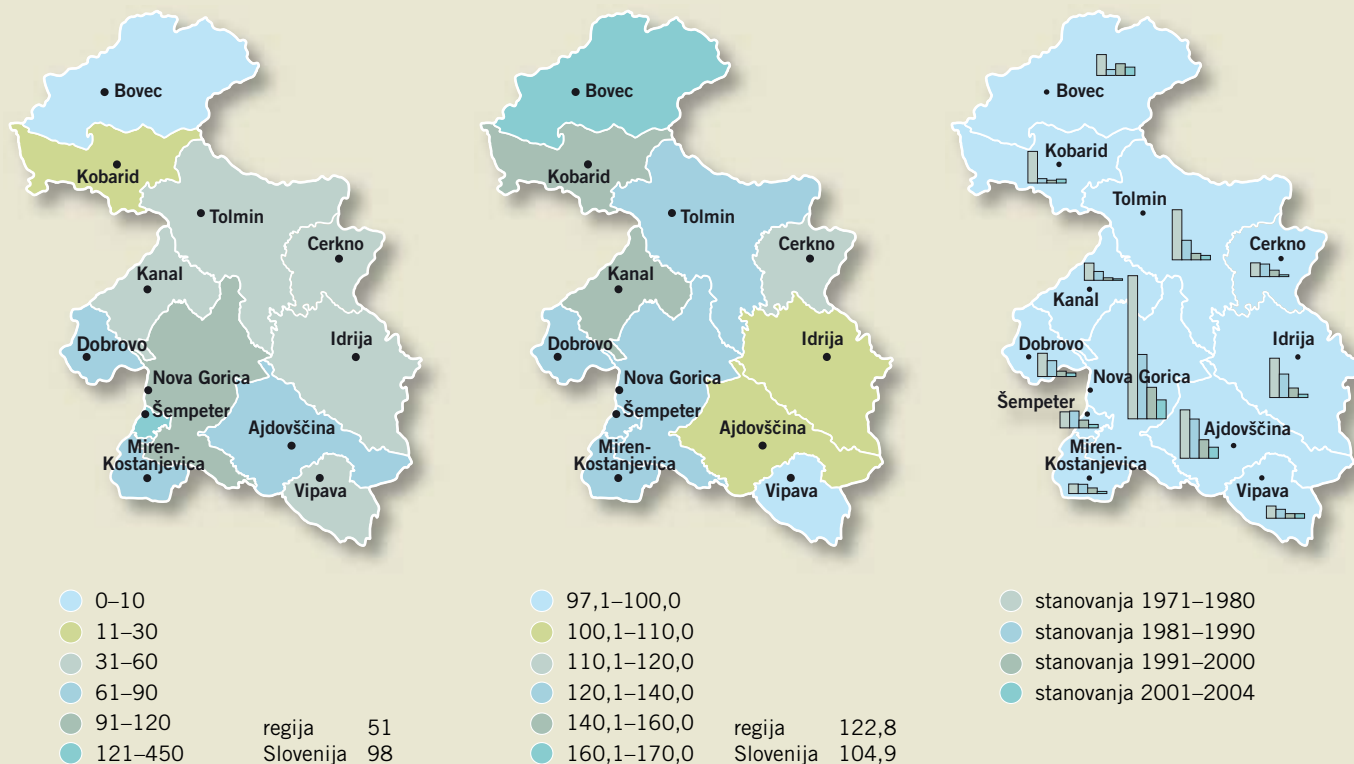
Za uspešno pripravo in izvajanje vsakega razvojnega programa, še posebej večletnega strateškega dokumenta, ki mora povezati številne partnerje na raznolikem in slabo povezanem območju, sta pomembni načeli javnosti in partnerstva. Vključevanje in sodelovanje javnosti zahteva tudi Uredba Komisije Evropske skupnosti (št. 1159/2000) o ukrepih za informiranje in obveščanje javnosti, ko gre za finančno pomoč državam članicam iz strukturnih skladov.

Sodelovanje javnosti v pripravi razvojnega programa krepi usposobljenost in pripravljenost sodelujočih za soustvarjanje skupnih razvojnih ciljev in ukrepov, s tem pa tudi povečuje soodgovornost za njihovo izvajanje. Sodelovanje predstavnikov različnih področij, zanimanj in območij prispeva k uravnoteženim razvojnim usmeritvam, saj omogoča zadovoljitev interesov večjega števila ljudi ter upoštevanje več pogledov, mnenj, izkušenj in znanj. Smisel sodelovanja javnosti je tudi v tem, da omogoči predstavitev tistih interesov in idej civilne družbe, ki imajo v postopku strokovne priprave in političnega usklajevanja manj možnosti sodelovanja, njihovo neupoštevanje pa bi lahko ogrozilo uresničljivost ra-

zvojnega programa ali njegovega posameznega ukrepa.

Zaradi relativno omejenih časovnih rokov je bil v fazo priprave osnutka RRP vključen predvsem ključni organ za pripravo RRP, to je Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije), ki deluje v petih odborih (z javnim pozivom je bila za sodelovanje pozvana širša javnost). Člani odborov so predstavniki strokovne javnosti, lokalnih skupnosti, regijskih institucij, razvojnih agencij, izobraževalnih institucij, gospodarstva in nevladnih organizacij. Pri informiranju najširše javnosti smo se posluževali medijev in spletnih strani.

Za zagotavljanje partnerskega sodelovanja smo pri pripravi in bomo pri izvajanju RRP obveščali in v regionalne aktivnosti vključevali regionalne, območne in lokalne upravne organe in institucije, strokovne, razvojne, izobraževalne in raziskovalne institucije, gospodarstvo in finančne institucije, predstavnike civilne družbe in nevladnih organizacij ter institucije resornih ministrstev in Vlade RS.

Gostota prebivalcev
(število prebivalcev/km², 2004)

Indeks staranja
(2004)

Dinamika gradnje stanovanj
(v letih 1971–2004)

1.5 SPLOŠNI OPIS REGIJE Z OCENO STANJA

Severna Primorska (Goriška statistična regija) leži na zahodni meji Slovenije, v porečju reke Soče, med vrhovi Julijskih Alp in Vipavsko dolino. Na zahodu meji na Videmsko in Goriško pokrajino (Italija), na vzhodu na Osrednjeslovensko, na jugu na Obalno-kraško in na severu na Gorenjsko regijo. Z naštetimi slovenskimi regijami tvori kohezijsko regijo Zahodna Slovenija.

Severna Primorska (Goriška statistična regija) meri 2.326 km² (11,5 % površine Slovenije) in je po velikosti četrta regija v državi. Upravno je razdeljena na trinajst občin, ki se tesneje povezujejo in sodelujejo znotraj štirih geografsko, zgodovinsko, prostorsko in upravno zaokroženih entitet oziroma subregij: Zgornje Posočje, Idrijsko-Cerkljansko, Novogoriška subregija in Zgornja Vipavska dolina.

Za Severno Primorsko (Goriško statistično regijo) je značilna velika raznolikost v geografsko-geološki sestavi, naravni in kulturni oziroma materialni in nematerialni dediščini. V primerjavi z drugimi regijami ima največ zaščiteneh objektov naravne dediščine, 47,1 % površin je vključenih v območje Nature 2000, alpski svet Zgornjega Posočja pa je del Triglavskega narodnega parka.

Klima je celinska z močnim vplivom mediteranskega podnebja, z veliko količino padavin v Zgornjem Posočju in značilno burjo v Vipavski dolini. Zaradi goratih Julijcev in predalpskih hribov na prelomnici z dinarskim svetom, globokih grap in ozkih dolin je ves severni del regije težko prehodni in prometno slabo povezan z osrednjo Slovenijo, Gorenjsko, Vipavsko dolino in Italijo.

NEGATIVNI DEMOGRAFSKI TRENDI, IZBOLJŠANA IZOBRAZBENA STRUKTURA

Poselitveno in zaposlitveno središče regije je Nova Gorica, ki skupaj s Šempetrom pri Gorici in Vrtojbo ter središči upravnih enot (Tolminom, Idrijo in Ajdovščino) oblikuje regionalno sliko poselitve.

V regiji je decembra 2004 živelo 119.622 prebivalcev (6 % vseh prebivalcev v Sloveniji). Število prebivalcev se je v primerjavi z letom 2000 zmanjšalo, gostota poselitve je padla na 51 prebivalcev na km² in je najnižja v Sloveniji. Delež prebivalcev, mlajših od 14 let, se v regiji nezadržno zmanjšuje (14 % v letu 2004), delež starejših od 64 let pa povečuje (17 %). Indeks staranja je narasel na 123. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu znaša 77,6 let, kar regijo uvršča na drugo mesto, takoj za

7-7,9	
8-9,9	
10-15,9	
16-18,9	
19-24,9	
25-35	
	regija 17,8
	Slovenija 21,9

Gostota gospodarskih družb

(št. gospodarskih družb/1000 prebivalcev, 2004)

14-15,9	
16-18,9	
19-22,9	
23-26,9	
27-29,9	
30-36,9	
	regija 25,4
	Slovenija 21,6

Gostota samostojnih podjetnikov

(št. s.p./1000 prebivalcev, 2004)

10-14,9	
15-19,9	
20-29,9	
30-39,9	
40-59,9	
60-80	
	regija 35,7
	Slovenija 28,3

Delež izvoza gospodarskih družb

(delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih od prodaje, 2004)

Osrednjeslovensko. Stopnja samomorilnosti je najnižja v državi.

Izobrazbena struktura prebivalcev se izboljšuje, vendar je še vedno pod državnim povprečjem. V regiji se vzpostavljajo različne izobraževalne institucije, ki postopoma uvajajo višješolske in visokošolske programe. V letu 2006 je Politehnika pridobila status (četrtne slovenske) univerze. Če vzamemo število otrok na eno osnovno šolo, so osnovne šole na Severnem Primorskem (v Goriški statistični regiji) najmanjše v državi. Med 1000 prebivalci regije je 59 študentov, kar je več od slovenskega povprečja, stopnja vključenosti prebivalstva v vseživljenjsko učenje pa je prenizka.

Leta 2004 je bila stopnja zaposlenosti (delež zaposlenih v starosti med 15 in 64 let) 57,1 %, stopnja registrirane brezposelnosti pa 6,9 %. To še vedno pomeni najnižjo stopnjo brezposelnosti med vsemi regijami. Višji od slovenskega povprečja je le delež brezposelnih z najvišjo izobrazbo, kar kaže na pomanjkanje zahtevnejših delovnih mest; posledica so visoke dnevne migracije in odliv delovne sile – posebno izobraženega kadra – iz regije. Do odliva šolanih ljudi pa prihaja tudi zaradi strukturnega neskladja na trgu dela.

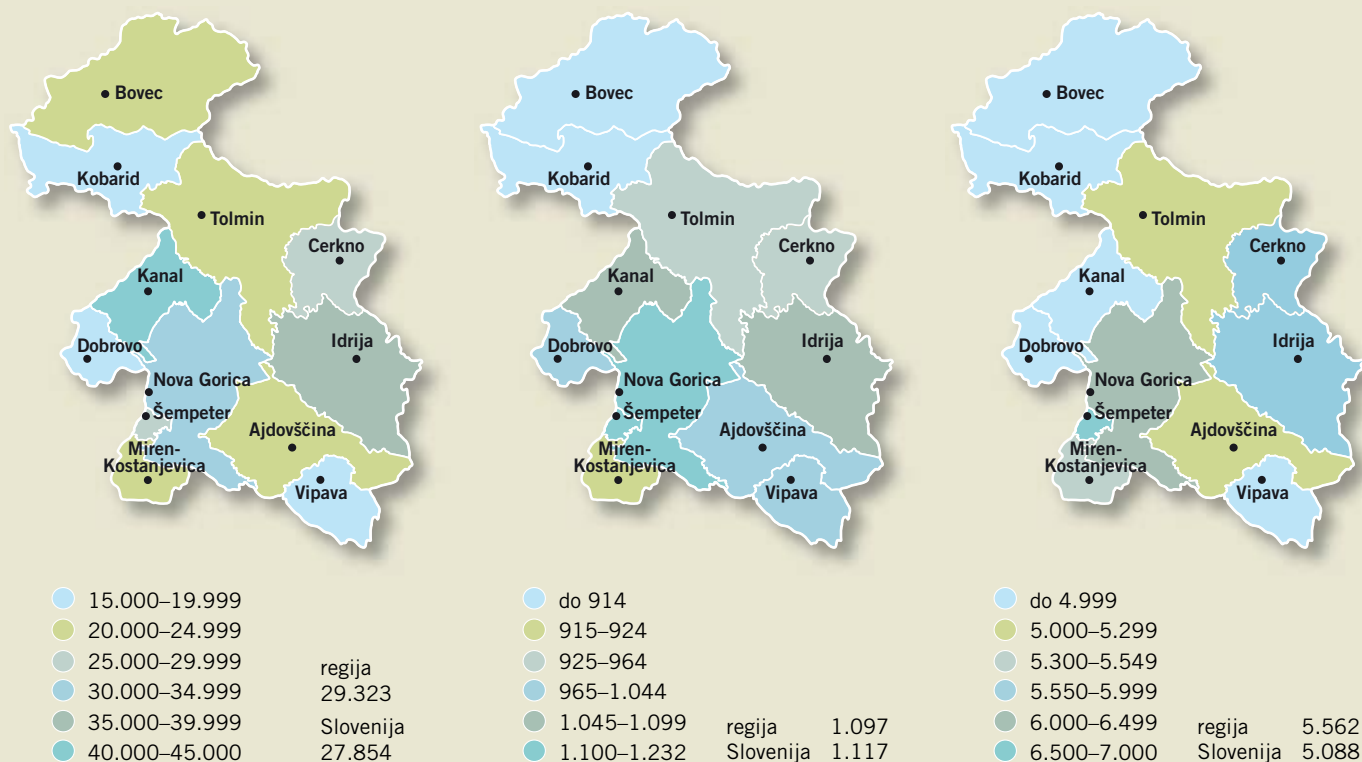
Kakovost in dostopnost uslug in programov družbe-

nih dejavnosti (varstvo otrok in ostarelih, sociala, zdravstvo, kultura, šport, izobraževanje) zaradi velikih razlik znotraj regije (redka poseljenost, oddaljenost hribovskih krajev, različna ekonomska razvitost posameznih območij) za prebivalce Severne Primorske (Goriške statistične regije) ni enaka. Uveljavljanje istih normativov za financiranje dejavnosti in število zaposlenih v zdravstvu, socialnem varstvu in drugih družbenih dejavnostih pomeni za velik del prebivalcev regije slabšanje kakovosti in dostopnosti teh storitev.

SLABŠI EKONOMSKI KAZALNIKI, PREMALO INOVATIVNOSTI

Severna Primorska (Goriška statistična regija) zavzema glede na število gospodarskih družb, povprečno število zaposlenih in vrednost aktive na dan 31. decembra 2005 šesto mesto, glede na čiste prihodke od prodaje pa sedmo mesto v državi. Tudi glede na ustvarjeni čisti dobiček in neto dodano vrednost v letu 2005 zavzema šesto mesto (še leta 2004 je bila glede na ta dva kazalnika na četrtem mestu).

Razlike v ekonomski moči gospodarstva, višini bruto družbenega proizvoda kot tudi v dohodninski osnovi na prebivalca so med subregijami zelo velike. Več kot polovica registriranih gospodarskih

Dodana vrednost na zaposlenega
(v EUR, 2004)

Povprečna bruto plača na zaposlenega
(v EUR, 2004)

Bruto osnova za dohodnino na prebivalca
(v EUR, 2003)

družb je v novogoriški subregiji, kjer ustvarijo tudi več kot polovico prihodkov.

Gospodarstvo se najbolj naslanja na velika podjetja, saj je v njih zaposlenih 52 % delovno aktivnih prebivalcev, ki ustvarijo 56 % prihodkov regije. 94 % gospodarskih družb je majhnih, 3 % srednje velikih in 3 % velikih. Največ družb je registriranih na področju trgovine in popravil motornih vozil ter na področju nepremičnin, najema in poslovnih storitev. Največ prihodkov ustvarijo družbe v predelovalnih dejavnostih in trgovini. Več kot 30 % bruto dodane vrednosti v celotni strukturi regije dosegajo podjetja v predelovalni dejavnosti ter dobrih 10 % dejavnosti nepremičnin, najemov in poslovnih storitev.

Gospodarska moč regije se je leta 2005 v primerjavi z letom prej zmanjšala. Zmanjšala sta se neto čisti dobiček (od 7,5 % v Sloveniji v letu 2004 na 5,9 % v letu 2005) in neto dodana vrednost (od 6,0 % v letu 2004 na 5,7 % celotne slovenske neto dodane vrednosti v letu 2005).

Na območju regije je leta 2005 poslovalo 2.133, kar je 4,9 % gospodarskih družb v državi, v njih pa je bilo zaposlenih 27.007 delavcev (5,7 % vseh zaposlenih v državi). Ustvarili so 4,8 % skupnih prihodkov države, 6 % prihodkov države od prodaje na tujem trgu ter 106.497.200 EUR ali 5,9 % neto

čistega dobička države in 5,7 % neto dodane vrednosti.

Tudi 4.888 samostojnih podjetnikov, pri katerih je zaposlenih 3.076 ljudi, je leta 2005 poslovalo nekoliko slabše kot leta 2004. Za malenkost slabši so kazalniki celotne gospodarnosti, čiste donosnosti sredstev in produktivnosti.

Leta 2004 je bila bruto dodana vrednost na prebivalca 6.693 EUR, kar regijo uvršča na drugo mesto (Slovenija 6.526 EUR). Bruto dodana vrednost na zaposlenega je leta 2005 znašala 28.881 EUR, kar je nekoliko nad slovenskim povprečjem (28.589 EUR), vendar je nominalno in realno nižja, kot je bila leta 2004. Regijo tako predstavlja s četrtega na šesto mesto v Sloveniji.

Povprečna bruto plača na zaposlenega je leta 2004 znašala 1.097 EUR, kar je 2,5 % pod republiškim povprečjem.

Bruto osnova za dohodnino na prebivalca je leta 2004 znašala 5.984 EUR, kar je 8 % nad republiškim povprečjem. Pri tem je treba poudariti, da le nekateri pravni subjekti kreirajo tako visoke bruto plače in osnovo za dohodnine.

Težave gospodarstva regije ostajajo majhna inovativnost, počasen razvoj turističnega gospodarstva in

● do 1,9	
● 2–2,9	
● 3–3,9	
● 4–4,9	regija 2,4
● 5–5,9	Slovenija 3,2

Dolžina bivanja turistov
(v dnevih)

nepovezana turistična ponudba, pomanjkanje ugodnega kapitala za začetne investicije, nepovezovanje in nesodelovanje institucij ter beg možganov.

NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA – POTENCIAL ZA RAZVOJ TURIZMA

V regiji se povečujejo turistične nastanitvene zmogljivosti (število ležišč se je od leta 1999 do leta 2004 povečalo za 18,3 %). Struktura namestitvenih kapacitet je zelo raznolika; več kot polovica ležišč je v kampih, planinskih, delavskih in mladinskih domovih, kar kaže na relativno nerazvitost turistične destinacije. Število domačih gostov upada, narašča pa število tujih (skupno število narašča). Število nočitev tako domačih kot tujih gostov narašča. Dolžina bivanja gostov je kratka (v povprečju nekaj več kot dva dni) in se od leta 1999 ni bistveno spremenila.

V turizmu je zaposlenih 9 % vseh zaposlenih v regiji, od tega prek 70 % v igralništvu.

Raznoliko naravno okolje z rekami Sočo, Idrijco, Nadižo in Vipavo, številni sakralni objekti, gradovi, tehnični spomeniki, zgodovinski objekti ter ostanki prve svetovne vojne in rapalske meje so odlična podlaga za sistematičen razvoj posameznih turističnih dejavnosti. V prihodnosti se pričakuje porast tu-

rističnih proizvodov, ki jih ponujajo kulinarično-vinski, športno-rekreativni, verski, vitalni in igralniški turizem ter turizem, ki temelji na bogati kulturni in zgodovinski dediščini.

VEČINOMA NEUGODNE RAZMERE ZA KMETIJSTVO, POMEMBNI LOKALNO TIPIČNI KMETIJSKI IZDELKI TER EKOLOŠKO KMETOVANJE

Po edini mednarodno priznani definiciji podeželskega območja, ki jo je pripravilo Združenje za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development), sodi Severna Primorska (Goriška statistična regija) med značilno podeželska območja. Z 51 prebivalci/km² ima celo bistveno redkejšo poselitev (zgornja meja po tej definiciji pod 150 prebivalcev/km²). Podeželje pomembno določa razvojne potenciale in identiteto regije, zato sta ohranjanje poseljenosti podeželja in njegova infrastrukturna opremljenost pomembna razvojna cilja celotne regije.

Glede na naravne pogoje za kmetovanje regijo delimo na:

- Območja z najtežjimi razmerami (spodnji Kras, gorati predeli Nanosa in območja pod njim, območje Trnovskega gozda in Banjške planote, višji predeli Goriških Brd, Zgornje Posočje in Idrijsko-Cerkljansko z izjemo rečnih dolin). Gre predvsem

za marginalna kmetijska območja, redko poseljena in povečini demografsko ogrožena. Glavna kmetijska dejavnost je živinoreja.

- Območja z relativno ugodnimi razmerami (zgornji del Vipavske doline in dolina Soče). Gre za živinorejska območja, kjer pa se pojavljajo tudi donosnejše kmetijske dejavnosti, kot sta vinogradništvo in sadjarstvo. Opustitev živinoreje bi tu povzročila občutno degradacijo kulturne krajine. Pomemben omejitveni dejavnik v Vipavski dolini je burja.
- Območja z ugodnimi naravnimi razmerami (spodnji del Vipavske doline z okolico Nove Gorice in del Goriških Brd). Živinoreja tu nima večjega gospodarskega pomena zaradi nekonkurenčnosti v odnosu do donosnejših kmetijskih panog.

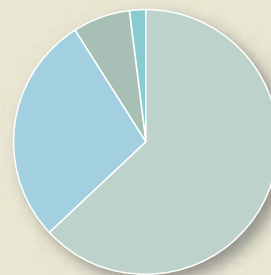
Celotno območje je za intenzivnejše kmetovanje manj primerno. Izjema je le po površini manjše submediteransko območje, kjer ugodna lega in klimatske razmere omogočajo tudi intenzivno pridelavo predvsem poljščin, sadja, zelenjave in grozdja.

Pokrovnost in raba tal kažeta, da kar 63 % površin regije pokriva gozd. 61,2 % gozdov je v zasebni lasti, 25,7 % je državnih in 13,2 % občinskih gozdov. 28 % površin je kmetijskih, od tega 83 % travnikov, 11 % njiv in vrtov, 3 % sadovnjakov ter 3 % vinogradov. Ocena intenzivnosti rabe kmetijskih površin kaže, da je 79 % kmetijskih površin v uporabi, 20 % zaraščenih, 1 % pa drugih neobdelanih kmetijskih zemljišč. Kmetije opuščajo obdelovanje kmetijskih zemljišč, saj je delovne sile vedno manj. Velikostna, posestna in zemljiška struktura kmetijskih gospodarstev je neugodna. Prevladujejo majhne kmetije; 72 % kmetij ima 1 do 5 ha obdelovalnih površin, 17,3 % kmetij ima 5,1 do 10 ha, le 10,7 % kmetij ima nad 10 ha. Značilne so posestna in zemljiška razdrobljenost ter nizka produktivnost kmetijskih gospodarstev. Raven kmetijske izobrazbe nosilcev kmečkih gospodarstev je izredno nizka.

Na zavarovanih in varovanih območjih se spodbuja ekološko kmetovanje in različne oblike ekoturizma. V zadnjih desetih letih je prišlo do razmaha dopolnilnih dejavnosti na podeželju, predvsem turizma na kmetijah. Predelava osnovnih kmetijskih pridelkov na domu in njihovo neposredno trženje predstavljata veliko priložnost za razvoj in obstanek mnogih, predvsem manjših kmetij.

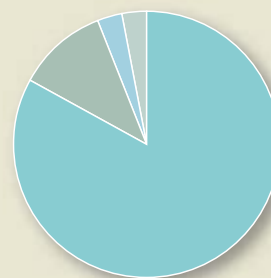
Raznolikost regije je omogočila obstoj že uveljavljenih lokalno tipičnih kmetijskih pridelkov in izdelkov. Med pomembnejše sodijo sir Tolminc, Bovški sir, Nanoški sir, kraški ovčji in kozji sir, Lokovski sir, Šebreljski želodec, vina vipavskega in briškega vinorodnega okoliša, sadje Vipavske doline, briška

Pokrovnost in raba tal v regiji

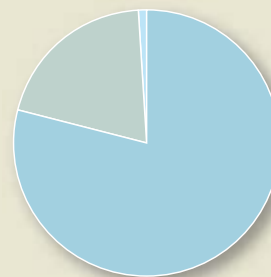
- 63 % Gozd
- 28 % Kmetijske površine
- 7 % Nerodovitno (kamnite površine, vode)
- 2 % Pozidano (naselja, infrastruktura)

Struktura rabe kmetijskih zemljišč

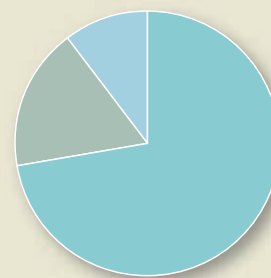
- 83 % Travniki in pašniki
- 11 % Njive in vrtovi
- 3 % Sadovnjaki
- 3 % Vinogradi

Struktura kmetijskih zemljišč

- 79 % Kmetijska zemljišča v uporabi
- 20 % Zaraščena kmetijska zemljišča
- 1 % Druga neobdelana kmetijska zemljišča

Delež kmetijskih zemljišč glede na velikost

- 72 % 1–5 ha
- 17,3 % 5,1–10 ha
- 10,7 % nad 10 ha

češnja, kostanj maron (Vitovlje, Pedrovo, Lig, Brda), šparglji iz Orehovelj, briška pituralka, goriška sivka in briško oljčno olje. Ti predstavljajo pomembno tržno nišo za razvoj kmetijstva in podeželja.

NEUSTREZNA PROMETNA IN KOMUNALNA INFRASTRUKTURA TER ZAČETKI UPORABE ALTERNATIVNIH VIROV ENERGIJE

Prometna in informacijska infrastruktura: Prometna dostopnost in prehodnost ter pokritost posameznih subregij s prometnicami so zelo različne, v severnem delu pa nezadostne. Železniška proga je enotirna in tehnično zastarela. Dvopasovna hitra cesta po Vipavski dolini je še v gradnji. Izrednega pomena za policentrični razvoj je predlog državne cestne povezave, tako imenovane Četrte razvojne osi (Bovec–Tolmin–Želin–Škofja Loka–Ljubljana; Želin–Idrija–Logatec), in cestna povezava sever–jug (soški koridor), ki imata nizko prometno propustnost in nezadostno varnost. Potovalne hitrosti so močno pod povprečjem. Skozi posamezna naselja potekajo neustrezno urejene regionalne ceste in ogrožajo varnost prebivalcev.

Na območju regije sta aktivni športni letališči v Ajdovščini in Bovcu.

Severna Primorska (Goriška statistična regija) je relativno dobro pokrita s fiksno telekomunikacijsko infrastrukturo (fiksne telefonske priključke ima 95 % gospodinjev, osebne računalnike prek 50 %, do-

stop do interneta pa okrog 40 %). Ocenjujemo, da je stopnja uporabe informacijske tehnologije nizka. Izboljšala se je pokritost s signalom mobilne telefonije.

Državno kolesarsko infrastrukturo ima le Nova Gorica z okolico. Povečuje se število urejenih tematskih/lokalnih kolesarskih poti (Bovško, Idrijsko-Cerkljansko ...).

Okolje in komunalna infrastruktura: 12 % površine celotne regije je zavarovano in je izrednega pomena za ohranjanje raznolikosti žive in nežive narave, velike ekosistemske in krajinske pestrosti ter s tem prepoznavnosti regije. Za zavarovanje je kot regijski park predlagan Trnovski gozd (59.500 ha). Med območja Nature 2000 sodi 47,1 % skupne površine regije.

Regija se uvršča med najbolj vodnata območja v Sloveniji, Zgornje Posočje s povprečno letno količino padavin 2.500–3.000 mm celo med najbolj vodnata v Evropi. Obilica padavin, geološka zgradba, oblika površja ter delovanje notranjih sil so vzrok številnim podorom, plazovom in usadam. Severna Primorska (Goriška statistična regija) je z vodnimi viri med najbogatejšimi v Sloveniji. Za gospodarski razvoj so velikega pomena površinske tekoče vode (pridobivanje električne energije, izkoriščanje proda, turistični objekt, namakanje kmetijskih zemljišč, ribolov), njihova kakovost je v regiji različna, vendar boljša od slovenskega povprečja.

Podtalnico Soče se črpa tudi za oskrbo s pitno vodo. Stopnja priključenosti na javni vodooskrbni sistem in dnevna poraba vode na prebivalca sta enaki slovenskemu povprečju.

Na regijski ravni je neurejeno ravnanje z odpadki. Neustrezno so urejena nekatera subregionalna odlagališča komunalnih odpadkov, še vedno najdemo tudi črna odlagališča. Odpadkov ne recikliramo, ne nadzorovano je odlaganje posebnih odpadkov, povečuje se število lokalnih deponij gradbenega materiala ... Večina vasi nima urejenega odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Občine se vse bolj zavedajo pomena varovanja in čiščenja voda ter povečujejo investicije v gradnjo čistilnih naprav in komunalno infrastrukturo.

Glede na gospodarski razvoj ter povečanje prometa in stanovanjskih enot se povečuje obremenjenost zraka, ki pa je še vedno na zadovoljivi ravni.

Tveganja za zdravje predstavljajo nekdanji onesnaževalci (rudnik živega srebra v Idriji z radonom) in visokonapetostni daljnovodi v neposredni bližini naselij.

Okoljska tveganja izhajajo iz naravnih ali ustvarjenih danosti. Med največjimi so potresi in posledice neurij.

Energetska infrastruktura: Energetska oskrba temelji na električni energiji in tekočih gorivih. Na novogoriškem območju gradijo daljinsko plinifikacijsko omrežje. V hribovskih območjih uporabljajo večino ma trda in tekoča goriva za ogrevanje.

Del regije (Nanos) še nima zagotovljene redne in zanesljive oskrbe z električno energijo. Ta je manj kakovostna tudi v višje ležečih in oddaljenih krajih, posebej ob konicah in slabih vremenskih razmerah. V regiji so tri velike in več malih HE. V izgradnji je prva prečrpovalna HE Avče. Izdelanih je več idejnih projektov za energetska oskrbo iz izrabo in uporabo geotermalne energije ter idejne študije za izrabo vetrne energije.

RAZVOJNO OBČUTLJIVA OBMOČJA

V visokogorskih in hribovskih območjih in še posebej v ožjem obmejnem pasu se razvojne težave zaostrujejo. Lokalne skupnosti težko zagotavljajo sredstva za osnovno infrastrukturo, posebnih stimulacij za razvoj podjetnosti in kakovost storitev na teh območjih ni. Največja težava teh območij je šibkost človeškega faktorja.

Zgornje Posočje je leta 2004 ponovno stresel potres, ki je povzročil novo škodo na objektih in v gospodarstvu. Država je podaljšala Zakon o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju do leta 2013 ter s tem Posočju namenila posebna sredstva za vzpostavljanje razvojne infrastrukture, pospeševanje podjetniških vlaganj, odpiranje novih delovnih mest ter usposabljanje in razvoj kadrov. Poleg najslabše demografske strukture v regiji je velika razvojna težava slaba prometna dostopnost do doline Soče, kar pesti tudi gospodarstvo in ljudi na Idrijsko-Cerkljanskem.

1.6 PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN OVIRE RAZVOJA REGIJE (SWOT-analiza)

SWOT-analizo smo uporabili kot osnovno metodološko orodje za izmenjavo mnenj in hotenj, za sodelovanje ter doseganje konsenza med različnimi udeleženci v procesu priprave programa. Najprej smo analizirali obstoječe **prednosti** in **slabosti** znotraj posameznega vsebinskega področja na območju Severne Primorske (Goriške statistične regije). Sledila je identifikacija **priložnosti**, ki v zunanjem okolju omogočajo prednostni položaj regije, in **nevarnosti** oziroma ovir, ki lahko negativno vplivajo na njen prihodnji razvoj.

Rezultati SWOT-analize, ki je nastala na osnovi SWOT-analiz posameznih področij in so prikazani v tabeli na naslednji strani, predstavljajo najpomembnejše izhodišče za oblikovanje razvojnih ciljev regije, njene razvojne vizije ter programov in podprogramov, s katerimi naj bi jih uresničevali.

RAZVOJNE USMERITVE REGIJE NA PODLAGI PROBLEMSKIH ANALIZ ODBOROV

Strateško lego v evropskem prostoru, obmejnost in bližino velikih tržišč mora regija izkoristiti za večjo fleksibilnost kadrov, znanja in kapitala, spodbudo čezmejnega sodelovanja v vseh dejavnostih ter ustvarjanje okolja, ki bo privlačno za gospodarska vlaganja in inovativne kadre. To bo gospodarskim družbam omogočilo razvoj novih tehnologij in proizvodov, ki bodo konkurenčni in uspešni na tujih trgih. Hkrati je treba ustvariti pogoje bivanja in dela (infrastrukturo, stanovanja, ohranjeno naravno okolje), ki bodo privlačni za mlade, ustvarjalne in podjetne ljudi – tako za domačine kot tiste, ki bodo prišli od drugod.

Slabo transportno odprtost in dostopnost tako znotraj regije kot proti Ljubljani in Evropi je nujno izboljšati zaradi razvoja gospodarstva in dostopa na tuje trge, to pa bo dobro vplivalo tudi na razvoj turizma in podeželja. Podjetništvo zahteva vedno večjo mobilnost ljudi, obenem pa bo vse več kadrov, ki bodo želeli bivati izven urbanih centrov. Poleg prometne odprtosti je zato pomembno tudi opremljanje podeželja z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in kakovostnim komunalnim omrežjem.

Naravne danosti regije, bogato dediščino kulture in zgodovine ter policentrično poselitev in notranjo raznolikost mora regija izkoristiti za razvoj prepoznavnih proizvodov, povezovanje in odličnost v turizmu ter razvoj podeželja. Aktivno in poseljeno podeželje bomo ohranili in razvijali s podporo razvoja malega podjetništva, povezovanjem kmetijstva in turizma ter s primerno rabo naravne in kulturne dediščine. Pomembne so tudi kakovostna infrastrukturna opre-

mljenost in zagotovljene osnovne javne storitve na podeželju. Še neizkoriščen razvojni potencial so obnovljivi viri energije, okolju prijazno kmetovanje ter ohranjena raznolika kulturna, etnološka in zgodovinska dediščina regije.

Obstoječe izobraževalne institucije in programe, ki nastajajo in premalo sodelujejo med seboj in z gospodarstvom, je treba okrepiti tako z vidika prostorskih možnosti, kadrov in novih tehnično usmerjenih programov kot tudi stimulirati za razumevanje in upoštevanje razvojnih potreb regije. Za prestrukturiranje in razvoj gospodarstva, ki naj bi temeljilo na proizvodih z visoko dodano vrednostjo, je treba izobraževalne programe in programe usposabljanj prilagoditi potrebam gospodarstva, vzpostaviti razvojno-raziskovalne institucije in podpreti aplikativno raziskovanje. Pomemben je tudi razvoj institucij in programov za vseživljenjsko učenje.

Podporno razvojno mrežo regije, ki se vzpostavlja (razvojne agencije, univerza s kampusi, tehnološki park, univerzitetni inkubator, mrežni podjetniški inkubator, tehnološki centri, inštituti in tehnološka jedra, druge strokovne institucije), je treba okrepiti in povezati, da bo zagotavljala maksimalno podporo razvoju visokih tehnologij na področjih strojne in elektro tehnologije, ki imata že bogato tradicijo, ter mehatronike, energetike in manjših inovativnih podjetij, ki so se že uveljavila v globalnem gospodarstvu. Nujni pogoj za preboj je povezovanje gospodarstva in raziskovalno-znanstvenih institucij ter razvoj kadrov s strokovnimi in menedžerskimi znanji.

PREDNOSTI

Splošno: • strateška lega regije v evropskem prostoru • obmejni prostor in bližina velikih tržišč • zakonska sredstva in poseben program za razvoj Posočja;

Človeški viri: • nizka stopnja brezposelnosti • vzpostavljene izobraževalne institucije in programi za razvoj deficitarnih kadrov in vseživljenjsko učenje;

Gospodarstvo: • vzpostavljajo se ključne podpirne institucije za gospodarstvo (inkubatorji, tehnološki centri in parki, raziskovalni inštituti ...) • tradicija v vrsti industrijskih panog • izvozno usmerjena podjetja;

Turizem: • kakovostni in prepoznavni proizvodi na področju turizma, kmetijstva in kulturne dediščine;

Podeželje: • tradicija kmetovanja ter raznoliki in prepoznavni lokalni kmetijski proizvodi • ohranjena narava ter bogata in raznolika kulturna dediščina • razvito društveno življenje na podeželju;

Okolje, prostor in infrastruktura: • biotska in krajinska raznolikost • velik potencial za izkoriščanje obnovljivih virov energije • povezovanje občin in komunalnih podjetij na področju lokalnega cestnega omrežja in ravnanja z odpadki.

PRILOŽNOSTI

Splošno: • čezmejno sodelovanje • razvoj raziskovalnih in razvojnih institucij v sodelovanju z gospodarstvom • policentrični razvoj regije • informacijsko-komunikacijska tehnologija • podpora javno-zasebnemu partnerstvu;

Človeški viri: • razvoj in prilagajanje programov izobraževanja in usposabljanja za potrebe gospodarstva • razvoj vseživljenjskega učenja • ustvarjanje privlačnega okolja za različne ciljne skupine;

Gospodarstvo: • strateško in poslovno sodelovanje med podjetji • povezovanje podjetij in podpornih institucij ter javnega in zasebnega sektorja • pritek tujega kapitala in več evropskih sredstev za razvoj v obdobju 2007–2013;

Turizem: • skupna in celovita promocija regije;

Podeželje: • razvoj prepoznavnih proizvodov in turizma v povezovanju z razvojem podeželja • varovana in zavarovana območja kot poseben proizvod in razvojni potencial podeželja • povečano zanimanje za trajnostni razvoj, zdravo življenje in zdravo hrano;

Okolje, prostor in infrastruktura: • izraba geotermalnih virov • obnovljivi viri energije.

SLABOSTI

Splošno: • slaba demografska in izobrazbena struktura prebivalstva in zaposlenih • premajhna povezanost in sodelovanje v regiji nasploh med javnim in zasebnim sektorjem ter med podpornimi institucijami in gospodarstvom • razvojne razlike med območji znotraj regije;

Človeški viri: • odliv in pomanjkanje ustreznih kadrov na trgu dela • malo raziskovalno-razvojnih institucij • pomanjkanje prostorov za izobraževalne institucije in študente • počasno prilagajanje programov izobraževanja in usposabljanja za potrebe gospodarstva;

Gospodarstvo: • pomanjkanje finančnih mehanizmov za podporo gospodarstvu in razvoju • visoke cene zemljišč in poslovnih prostorov • počasno urejanje poslovnih in obrtnih con • pomanjkanje podjetnosti in podjetniških iniciativ;

Turizem: • razdrobljenost turistične ponudbe in nepovezanost turističnega gospodarstva;

Podeželje: • opuščanje kmetovanja in zaraščanje kulturne krajine • neugodna posestna in proizvodna struktura kmetij • nizka samoiniciativnost prebivalcev podeželja;

Okolje, prostor in infrastruktura: • nezadovoljiva prometna dostopnost Zgornjega Posočja in Idrijsko-Cerkljanskega • nezadovoljivo in obsežno lokalno cestno omrežje • nezadostna opremljenost regije s komunalno infrastrukturo • odsotnost regijskega pristopa k zbiranju in ravnanju z odpadki • odsotnost regionalnega prostorskega načrtovanja in delitev funkcij v prostoru • ni upravljavskih načrtov zaščitenih območij • izginjanje tipične arhitekture in propadanje objektov kulturne dediščine • povezovanje občin in komunalnih podjetij na področju lokalnega cestnega omrežja in ravnanja z odpadki.

NEVARNOSTI/OVIRE

Splošno: • šibak pretok znanj iz akademske sfere v podjetja • strokovno, institucionalno in finančno močnejše čezmejne regije;

Človeški viri: • pomanjkanje prostorskih in drugih pogojev za razvoj in izvajanje izobraževalnih programov • majhno zanimanje mladih za tehnične in deficitarne poklice • nizka zavest o nujnosti vseživljenjskega učenja • majhna ponudba zdravju prijaznih storitev v lokalnih skupnostih;

Gospodarstvo: • gospodarstvu nenaklonjena zakonodaja in velika birokratiziranost upravno-administrativnih postopkov • pomanjkanje finančnih mehanizmov za vzpostavljanje konkurenčnega gospodarstva • šibka podpora inovacijam;

Turizem: • usmerjanje razvojnih sredstev samo v velike investicijske projekte, ne pa tudi v manjše projekte na lokalni ravni;

Podeželje: • šibka državna podpora celovitega razvoja podeželja in podjetništva na podeželju;

Okolje, prostor in infrastruktura: • neusklajenost, počasno sprejemanje ter zahtevnost prostorske in okljevartvene zakonodaje • ne vključevanje javnosti v programe varovanja okolja in načrte upravljanja zavarovanih območij • vplivi na okolje iz Furlanije - Julijske krajine • naravne katastrofe in pojavi v okolju.

RAZVOJNA VIZIJA:

Ljudje Severne Primorske (Goriške statistične regije) bomo spodbujali inovativnost, razvijali svoje kompetence in sodelovanje na vseh področjih življenja in dela. Okrepili bomo konkurenčnost gospodarstva, zagotovili trajnostni razvoj, varovanje in rabo naravnih danosti, ohranili poseljenost podeželja ter visoko kakovost življenja na ravni razvitih evropskih regij.

1.7 STRATEGIJA RAZVOJA REGIJE

1.76.1 Razvojna vizija

Na delavnicah odborov Regionalnega razvojnega sveta Severne Primorske (Goriške statistične regije) so se člani dogovorili glede ključnih poudarkov za oblikovanje razvojne vizije regije. Koordinatorji odborov so pripravili skupen predlog, ki ga je obravnaval kolegij predsednika Regionalnega razvojnega sveta Severne Primorske (Goriške statistične regije). Oblikovani predlog vizije regije so potrdili odbori in udeleženci razvojne konference junija 2006.

REGIJA BO RAZVOJNO VIZIJO URESNIČEVALA:

- s spodbujanjem inovativnosti in ustvarjalnosti ljudi, izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja (razvoj socialnega kapitala),
- s pospešenim prestrukturiranjem in inoviranjem gospodarskih dejavnosti za uspešno tekmovanje na svetovnih trgih v pogojih nove ekonomije, izhajajoč iz razvoja novih proizvodov z visoko dodano vrednostjo ter inovativnih storitev (inovacije v vseh sferah, nove tehnologije, konkurenčnost, mreženje, internacionalizacija, čezmejno sodelovanje),
- s spoštovanjem in upoštevanjem principov trajnostnega razvoja (trajnostna ekonomska rast, socialna kohezija z upoštevanjem lokalnega in ohranjanje okoljskega kapitala),
- s krepitvijo soodgovornosti za razvoj, kar pomeni sodelovanje, povezovanje in zaupanje med vsemi razvojnimi akterji v regiji in izven nje (povezovanje, sinergija, združevanje znanja in sredstev, do-

- govor o skupnih ciljih, javno-zasebna partnerstva),
- z zagotavljanjem kakovostnega življenjskega okolja (fizičnega in socialnega) vseh prebivalcev (načrtovan razvoj v prostoru, enakomerna poseljenost, visoka kakovost bivanja za vse prebivalce, podpora družbenim dejavnostim),
- z razvijanjem skupne identitete in skupno promocijo regije (interesno in strokovno povezovanje razvojnih akterjev znotraj regije in odprtost navzven, krepitev gospodarske in kulturne identitete ter skupna promocija),
- z izkoriščanjem lastnih razvojnih potencialov v pogojih globalizacije,
- z izvajanjem ukrepov razvojne pomoči na območjih s posebnimi razvojnimi problemi (depresivno obmejno območje, demografsko ogrožena hribovska in gorsko-višinska naselja, razvojna pomoč Zgornjemu Posočju).

NOSILCI RAZVOJA V REGIJI

Večjo uspešnost, prepoznavnost, razvojno in gospodarsko moč regije bomo spodbudili v okvirih in pogojih, ki jih vzpostavljajo država, direktive Evropske unije ter globalno soodvisen svet. Pomembno je dejstvo, da postaja regija eden ključnih vzvodov sodobnega razvoja, ki združuje lokalno in globalno ter ustvarja ugodno okolje za pospešeno rast in razvoj propulzivnega gospodarstva. Za stimulatивно razvojno okolje regije je potrebno sodelovanje in

povezovanje med:

- **razvito infrastrukturo** (materialno, institucionalno, intelektualno in informacijsko),
- **upravno mrežo regije** (lokalne skupnosti, povezovanje znotraj regije in navzven, sodelovanje z državno upravo in mednarodnim okoljem),
- **institucijami podpornega okolja** (razvojne, izobraževalne, strokovne, raziskovalne, finančne, politične, upravne in kulturne institucije),
- **podjetji** različnih velikosti in branž,
- **različnimi institucijami civilne družbe** s specialnimi znanji in interesi ter **angažiranimi posamezniki**.

Temeljni nosilci razvoja v regiji v obdobju 2007–2013 ostajajo:

- obstoječa in nova podjetja,
- lokalne skupnosti (občine) in regionalna skupnost (v prihodnje pokrajina),
- institucije podpornega okolja.

Regija se bo, upoštevajoč navedena izhodišča, organizirala tako, da bo z izvajanjem opredeljenih strategij dosegla postavljene strateške cilje in postala prepoznavna kot regija uspešnih podjetij, ustvarjalnih in kompetentnih ljudi, ohranjenega okolja, trajnostno naravnega gospodarjenja z naravno in kulturno dediščino, poseljenega podeželja, po ekonomskih kazalnikih primerljiva z uspešnimi evropskimi regijami ter prijazna do lastnih prebivalcev in obiskovalcev.

1.7.2 Strateški cilji

STRATEŠKI CILJI Severne Primorske (Goriške statistične regije) v programskem obdobju 2007–2013:

- dvig inovativnosti v gospodarstvu,
- nadaljnji dvig/širitev znanj in izobrazbene ravni prebivalcev, predvsem zaposlenih,
- dvig socialnega kapitala za nadaljnji razvoj podjetnosti in inovativnosti v gospodarstvu in življenju regije,
- razvoj odličnosti in konkurenčnosti v turizmu,
- ohranjanje poseljenosti podeželja,
- optimalno varstvo okolja in skladen prostorski razvoj,
- izboljšanje infrastrukturne opremljenosti regije.

REZULTATI, ki jih želimo doseči:

- dvig deleža delovno aktivnega prebivalstva z najmanj visoko izobrazbo na približno 23 do 25 % do leta 2013,
- dvig deleža delovno aktivnega prebivalstva s srednjo izobrazbo na 35 % do leta 2013,
- dvig bruto družbenega proizvoda regije na 5 % na letni ravni po letu 2010,
- dvig stopnje zaposlenosti na 59,5 % do leta 2013,
- dvig prihodka iz poslovanja gospodarskih družb v turizmu za 8 % na leto,
- povečanje števila prebivalcev na podeželju za 2 % do leta 2013,
- vzpostavljena regionalna raven prostorskega načrtovanja,
- povečanje investicij v infrastrukturno opremljenost regije za 10 %.

1.7.3 Horizontalni cilji regionalnega razvoja

HORIZONTALNI CILJI regionalnega razvoja so:

- **Uveljavljanje principov trajnostnega razvoja**

Trajnostni razvoj je model razvoja sedanjih in prihodnjih generacij, ki združuje trajnostno ekonomsko rast, socialno kohezijo z dostopom vseh prebivalcev do zaposlitve in kakovosti življenja, zmanjševanje razvojnih razlik znotraj regije ter povečanje in ohranjanje okoljskega kapitala, ki je pogoj za življenje. Pomeni uravnoteženo izboljševanje ekonomske, socialne in okoljske razsežnosti blaginje ljudi. Vključuje prostorsko in regionalno skladen razvoj, kar pomeni stimuliranje ekonomskega razvoja, ustvarjanje novih delovnih mest in zmanjševanje socialne izključenosti ob večjem upoštevanju okoljskih vidikov in razvojnih razlik med območji.

- **Spodbujanje čezmejnega in mednarodnega sodelovanja**

Severna Primorska (Goriška statistična regija) meji na razvito italijansko regijo Furlanijo - Julijsko krajino. V interesu regije in države je, da se obmejni prostor povezuje, predvsem v gospodarskem smislu ter pretoku znanj in kapitala. Strateško pomembno je, da se s podporo države v regiji izobrazijo kadre ter usposobi različne institucije in podjetja, da bodo

odprti proti zahodu znale pravočasno in čim boljje izkoristiti.

- **Regionalna podporna mreža Severne Primorske (Goriške statistične regije)**

Za učinkovito izvajanje RRP mora regija zagotoviti ustrezno mrežo podpornih institucij in sodelovanje med njimi. Prav tako mora usposobiti in zagotoviti dovolj kadrov, skupin strokovnjakov in struktur, ki bodo obvladali projektno in timsko delo, procese upravljanja in vodenja ter pripravo in koordiniranje zahtevnih projektov. Cilj krepitve in povezovanja razvojno-podporne mreže, usposabljanja kadrov in oblikovanja razvojnih timov je povečati sposobnost regije za pripravo usklajenih regijskih projektov, njihovo izvajanje in spremljanje, za zagotavljanje finančnih virov in uspešno črpanje sredstev Evropske unije.

1.7.4 Izvajanje strategije: razvojne prioritete in programi

Regija bo razvojno vizijo in strateške cilje uresničevala s programi, ukrepi in projekti v okviru petih razvojnih strategij oziroma razvojnih prioritet:

RAZVOJNA PRIORITETA 1: ZNAJJE ZA RAZVOJ IN PODJETNOST

Strateška cilja te razvojne prioritete sta nadaljnji dvig znanj in izobrazbene ravni prebivalcev (predvsem zaposlenih) ter dvig socialnega kapitala za nadaljnji razvoj podjetnosti in inovativnosti v gospodarstvu in življenju regije.

Temeljni namen razvojnih prizadevanj na področju razvoja človeških virov je nadaljnji dvig znanj in izobrazbene ravni prebivalcev (predvsem zaposlenih) ter dvig socialnega kapitala. Tako bomo v regiji zagotovili kadrovske strukture, ki bo zmanjšala strukturno neskladje na trgu dela, gospodarstvu in regiji pa v pogojih globalnega trga omogočila preboj med razvitejšo evropske regije. V ta namen je treba v regiji zagotoviti možnosti za:

- nadaljnji razvoj srednjega, višjega in visokega šolstva,
- poglobljeno sodelovanje med institucijami, predvsem med izobraževalno-raziskovalno in uporabniško sfero,
- osveščanje in motiviranje posameznikov in podjetij ter drugih institucij za bistveno povečano vključitev prebivalstva in zaposlenih v programe vseživljenjskega učenja, ob tem pa s povezovanjem vsebin, programov in dejavnosti tudi kakovostne pogoje bivanja in dela za vse prebivalce, zlasti za mlade (stanovanja, štipendije, kulturna in športna infrastruktura, društveno življenje) in posebne ciljne skupine (invalidi, dolgotrajno brezposelni, starejši).

Programi:

- Program 1.1: Ustvarjanje pogojev za izvajanje sedanjih izobraževalnih programov v regiji in njihov nadaljnji razvoj,
- Program 1.2: Razvoj vseživljenjskega učenja v regiji,
- Program 1.3: Izboljšanje kakovosti življenja v regiji.

RAZVOJNA PRIORITETA 2: INOVATIVNOST V GOSPODARSTVU

Strateška cilja te prioritete sta spodbuditi inovativnost in hitrejši tehnološki razvoj v gospodarstvu ter povečati globalno konkurenčnost regije. Osnovni namen, ki ga želimo doseči, je postavitve temeljev konkurenčnega in inovativnega gospodarstva, ki bo dopolnilo privlačnost regije z novimi ustvarjalnimi delovnimi mesti.

Razvoj gospodarstva bo regija gradila na obstoječih

gospodarskih platformah (strojna in elektro tehnologija, ki imata tradicijo) ter se trudila, da bi podjetja hitreje razvijala nove tehnologije in inovativne proizvode z več vloženega znanja in inovativnosti ter s tem dosegala višjo dodano vrednost. Spodbujala bo razvoj informacijske in telekomunikacijske tehnologije, tehnologije materialov, biotehnologije, živilstva in kemije, tehnologije prometa in mobilnosti, okoljsko ustrezne tehnologije, trajnostno gradnjo in energetiko. Podprli bomo tudi manjša inovativna podjetja, ki so se že uveljavila v globalnem gospodarstvu.

Ključne razvojne projekte v okviru te razvojne prioritete regija povezuje v projektu IN PRIME.

Programi:

- Program 2.1: Izgradnja razvojne infrastrukture,
- Program 2.2: Ustvarjanje novih in kakovostnih delovnih mest,
- Program 2.3: Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013).

RAZVOJNA PRIORITETA 3: ODLIČNOST V TURIZMU

Turizem predstavlja perspektivno gospodarsko panogo, ki posredno in neposredno vključuje številne druge dejavnosti in se z njimi povezuje. Igralništvu poleg doživljajskih športov še vedno predstavlja enega izmed bolj razvitih turističnih proizvodov. Vseeno ima regija tudi druge, za razvoj turizma primerne potencialne (naravno okolje in dediščina, vino in kulinarika), ki so še premalo izkoriščeni. Pri nadaljnjem razvoju te panoge je treba najti ravnovesje med rabo in varovanjem okolja ter med kulturnimi in socialnimi značilnostmi. Turistični razvoj mora spodbujati aktivnost lokalnega prebivalstva (povezovanje, kakovost, promocija in trženje lokalnih proizvodov), hkrati pa podpreti tudi velike investicije v kongresni, športno-rekreativni (zimski in letni) ter termalni turizem.

Strateški cilj je težiti k odličnosti v turizmu in okrepiti konkurenčnost turističnega gospodarstva. Da bi to dosegli, bo treba:

- oblikovati celostno, razpoznavno in konkurenčno turistično ponudbo na regionalni ravni (turistična destinacija Smaragdna pot),
- povezati akterje, trženje in promocijo v vseh segmentih razvoja turizma oziroma zagotoviti primerno upravljanje destinacije,
- dvigniti usposobljenost kadrov v turizmu,
- spodbujati razvoj trajnostnega turizma (ekoturizma, kulturnega turizma, aktivnih počitnic, vinskega in kulinaričnega turizma ...),
- izboljšati turistično infrastrukturo in prometno dostopnost regije,

- s ponudbo kakovostnih in raznolikih turističnih proizvodov povečati dohodek iz turizma.

Programi:

- Program 3.1: Regionalna turistična destinacija Smaragdna pot,
- Program 3.2: Usposabljanje in izobraževanje v turizmu,
- Program 3.3: Zagotavljanje infrastrukturne opremljenosti regije za turizem.

**RAZVOJNA PRIORITETA 4:
CELOSTNI RAZVOJ PODEŽELJA**

Strateška cilja razvoja podeželja sta okrepiti ekonomsko moč in ohraniti poseljenost.

Podeželje – z izjemo nekaj mestnih središč – predstavlja življenjski prostor večini prebivalcev regije, kljub temu pa se je število kmečkega prebivalstva v zadnjih tridesetih letih drastično znižalo. Celostna usmeritev razvoja podeželja ne sme zajemati zgolj razvoja kmetijstva, po drugi strani pa si podeželja brez kmetijstva ne moremo predstavljati. To je namreč od nekdaj oblikovalo podeželske prostore in kulturne krajine na določenem območju. Prav močno prisotna tradicija kmetovanja je vplivala na ohranitev posebnosti posameznih območij. Izseljivanje mladih, s tem pa staranje prebivalstva in propadanje mnogih kmetij, celo vasi narekuje organiziran pristop k ohranjanju poseljenosti podeželja. Treba ga je ustrezno opremiti za bivanje in za razvoj podjetništva.

V okviru te prednostne naloge podpiramo programe, ki so ciljno usmerjeni v povečevanje privlačnosti podeželskega prostora tako za prebivalce kot tudi za obiskovalce.

Programi:

- Program 4.1: Podjetnost in zaposlitvene možnosti na podeželju,
- Program 4.2: Kakovost življenja na podeželju,
- Program 4.3: Trajnostna raba naravnih danosti in ohranjanje kulturne dediščine.

**RAZVOJNA PRIORITETA 5:
TRAJNOSTNI OKOLJSKI IN PROSTORSKI RAZVOJ
TER INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST
REGIJE**

Strateški cilji regije na tem področju so optimalno varstvo okolja in skladen prostorski razvoj ter zagotovitev uravnotežene infrastrukturne opremljenosti regije ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja, ki združujejo trajnostno ekonomsko rast, socialno kohezijo ter ohranjanje in povečanje okoljskega kapitala.

Primerjalne prednosti regije se kažejo na področju okolja, in sicer v izredno bogati biotski in krajinski raznolikosti. Ustrezno ohranjanje, varovanje in ob-

navljanje naravnih in krajinskih danosti bo uspešno z načrtnim, sistematičnim upravljavskim pristopom za posamezna zavarovana oziroma občutljiva območja. Za doseganje pomembnega dela ciljev varstva okolja je nujno vzpostaviti učinkovit regijski sistem ravnanja z odpadki, poleg tega pa se mora regija povezovati z okoljevarstvenimi vsebinami z namenom uveljaviti načela trajnostnega razvoja regije.

Prometna dostopnost regije je z vidika ocene razvojnih možnosti slovenskih regij ocenjena kot manj ugodna. Cestno prometno omrežje je sorazmerno razvejano, ne zagotavlja pa ustreznih potovalnih hitrosti in varnosti. Za doseganje načrtovanega ekonomskega razvoja in povečanje privlačnosti bivanja je nujna izboljšava notranjih prometnih povezav ter navezav na sosednje in čezmejno regijo.

Z usklajenim regijskim prostorskim načrtovanjem bo regija maksimalno izkoristila strateško lego v širšem evropskem prostoru. Razvojna prioriteta je namenjena izboljšanju pogojev za bivanje in delo prebivalcev regije ter zagotavljanju takih razmer v njej, da bo zanimiva in privlačna ter obiskovalcem prijazna.

Programi:

- Program 5.1: Celovit prostorski razvoj regije,
- Program 5.2: Optimalno varstvo okolja,
- Program 5.3: Uravnotežena in kakovostna javna gospodarska in informacijska infrastruktura regije,
- Program 5.4: Trajnostna energetika.

Programi so skupaj z ukrepi za njihovo izvajanje razdelani v programskem delu dokumenta.

Posebna naloga regije bo organiziranje in krepitev regionalne podporne mreže za razvoj in zagotavljanje pogojev za učinkovito izvajanje RRP, ki je opredeljena kot poseben horizontalni program.

2. PROGRAMSKI DEL RRP 2007–2013

2.1	Programi z ukrepi za izvajanje strategije	22
2.1.1	Razvojna prioriteta 1: ZNANJE ZA PODJETNOST IN RAZVOJ	22
2.1.2	Razvojna prioriteta 2: INOVATIVNOST V GOSPODARSTVU	23
2.1.3	Razvojna prioriteta 3: ODLIČNOST V TURIZMU	24
2.1.4	Razvojna prioriteta 4: CELOSTNI RAZVOJ PODEŽELJA	25
2.1.5	Razvojna prioriteta 5: TRAJNOSTNI OKOLJSKI IN PROSTORSKI RAZVOJ TER INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST REGIJE	26
2.1.6	Regijski projekti v Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023	27
2.2	Čezmejno in transnacionalno sodelovanje	28
2.3	Finančni okvir izvajanja RRP	29
2.3.1	Možni finančni viri iz sredstev Evropske unije in proračuna Slovenije	29
2.3.2	Ekonomska moč regije	29
2.4	Institucionalni okvir izvajanja, spremljanja in nadzora RRP	31
2.4.1	Organi in institucije regionalnega razvoja	31
2.4.2	Usmerjanje in spremljanje izvajanja RRP	32
2.4.3	Izvajanje, poročanje in nadzor nad izvajanjem regionalnih nalog	32

2.1 PROGRAMI Z UKREPI ZA IZVAJANJE STRATEGIJE

V programskem delu RRP so opisani ukrepi in navedeni okvirni regionalni projekti, s katerimi se bo predstavljene programe izvajalo. Ukrepi so se oblikovali tako, da se je na odborih definiralo potrebne aktivnosti za izvajanje posameznega programa, upoštevalo pa se je tudi predloge projektov, ki so jih različni predlagatelji posredovali pripravljavcem RRP.

2.1.1 Razvojna prioriteta 1: ZNANJE ZA PODJETNOST IN RAZVOJ

Program 1.1:
USTVARJANJE POGOJEV ZA IZVAJANJE SEDANJIH IZOBRAŽEVALNI PROGRAMOV V REGIJI IN NJIHOV NADALJNI RAZVOJ

Cilj programa je ustvariti pogoje (prostorske, kadrovske ...) za izvajanje obstoječih izobraževalnih programov v regiji in razvijati nove srednješolske, višje- in visokošolske ter univerzitetne izobraževalne programe, ki jih gospodarstvo regije potrebuje. S tem se bo povečal delež mladih, vključenih v šolanje. V regiji bo tako ostalo več mladih, prihajali pa bodo tudi od drugod.

Kazalniki:

- izobrazbena struktura prebivalcev,
- število študentov, vključenih v visokošolske izobraževalne programe v regiji,
- število podeljenih štipendij znotraj regijske štipendijske sheme po šolskih letih.

Ukrepi:

- Ukrep 1.1.1: Ustvarjanje pogojev za izvajanje sedanjih srednješolskih programov in njihov nadaljnji razvoj v podporo razvoju regije,
- Ukrep 1.1.2: Spodbujanje mladih k šolanju za poklice, ki jih regija potrebuje za svoj nadaljnji razvoj,
- Ukrep 1.1.3: Ustvarjanje pogojev za izvajanje sedanjih visokošolskih programov in njihov nadaljnji razvoj.

Program 1.2:
RAZVOJ VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA V REGIJI

Cilj programa je razviti in izvajati čim več programov vseživljenjskega učenja, v katere se bo vključevalo vedno več prebivalcev, posebej zaposlenih.

Kazalnika:

- letno število vključenih v svetovanje in informiranje v informacijska središča za izobraževanje odraslih (ISIO) v regiji,
- letno število vključenih v centre za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS) v regiji.

Ukrep:

- Ukrep 1.2.1: Razvoj in izvajanje programov vseživljenjskega učenja v regiji.

Program 1.3: IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V REGIJI

Cilj programa je razviti in izvajati čim več partnersko zastavljenih programov za različne ciljne skupine prebivalcev.

Kazalniki:

- število novih stanovanj, zgrajenih po letih,
- število težje zaposljivih prebivalcev, vključenih v različna usposabljanja,
- število oskrbovancev v domovih upokojencev.

Ukrepi:

- Ukrep 1.3.1: Izgradnja novih stanovanj za različne ciljne skupine,
- Ukrep 1.3.2: Zaposlovanje težje zaposljivih kategorij prebivalstva,
- Ukrep 1.3.3: Izboljšanje zdravja prebivalcev regije,
- Ukrep 1.3.4: Ustvarjanje pogojev za večje vključevanje prebivalstva regije v kulturne in športne aktivnosti ter aktivnosti prostega časa,
- Ukrep 1.3.5: Skrb za starejše in druge specifične kategorije prebivalstva.

2.1.2 Razvojna prioriteta 2: INOVATIVNOST V GOSPODARSTVU

Program 2.1: IZGRADNJA RAZVOJNE INFRASTRUKTURE

Cilja programa sta urejanje novih površin za podjetja, predvsem pa postopna in dolgoročna izgradnja podporne infrastrukture za izobraževalne, raziskovalne in razvojne institucije, da se zagotovijo pogoji za hitrejšo rast in konkurenčnejši razvoj lokalnega gospodarstva.

Predmet investiranja bodo objekti, oprema ter programi podjetij in občin, ki bodo omogočili hitrejši razvoj inovativnega in konkurenčnega gospodarstva regije.

Ta program skupaj s projektoma izgradnje visokošolskega/univerzitetnega središča in študentskega kampusa s spremljajočo infrastrukturo predstavlja jedro projekta IN PRIME, ki je ključni razvojno-investicijski projekt regije na področju gospodarstva v naslednjem programskem obdobju.

- Kazalniki:**
- število komunalno opremljenih poslovnih, industrijskih in obrtnih con,
 - število novih zgradb za podporne institucije,
 - delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu.

- Ukrepi:**
- Ukrep 2.1.1: Investicije v infrastrukturo, opremo in aplikacije,
 - Ukrep 2.1.2: Vzpostavljanje pogojev za uvajanje študentov za aplikativno raziskovanje glede na potrebe gospodarstva,
 - Ukrep 2.1.3: Povezovanje in krepitev regionalne podporne mreže.

Program 2.2: USTVARJANJE NOVIH IN KAKOVOSTNIH DELOVNIH MEST

Cilj programa je ustvarjanje novih delovnih mest s poudarkom na ustvarjanju prevladujočega deleža bolj zahtevnih ustvarjalnih delovnih mest s čim višjo dodano vrednostjo.

- Kazalniki:**
- število hitro rastočih podjetij v regiji,
 - število registriranih raziskovalnih skupin in raziskovalcev,
 - število zaposlenih v razvojno-raziskovalnih oddelkih podjetij,
 - število inštitutov,
 - število tehnoloških centrov,
 - število gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov,
 - število zaposlenih v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih.

- Ukrepi:**
- Ukrep 2.2.1: Krepitev ustvarjalnosti in inovativnosti,
 - Ukrep 2.2.2: Podpora novim in tehnološko usmerjenim podjetjem,
 - Ukrep 2.2.3: Postavitev razvojnega sklada.

Program 2.3: PROGRAM SPODBUJANJA RA- ZVOJA V POSOČJU 2007–2013 (SOČA 2013)

Strateška cilja programa Soča 2013 sta dvig konkurenčnosti v gospodarstvu ter izboljšanje kadrovskega potenciala območja Zgornjega Posočja in širše.

- Kazalniki:**
- neto dodana vrednost,
 - delež delovno aktivnega prebivalstva z najmanj visokošolsko izobrazbo,
 - delež delovno aktivnega prebivalstva z najmanj srednješolsko izobrazbo.

- Ukrepi:**
- Ukrep 2.3.1: Vzpostavljanje razvojne infrastrukture,
 - Ukrep 2.3.2: Pospeševanje podjetniških vlaganj, razvoj gospodarstva in odpiranje novih delovnih mest,
 - Ukrep 2.3.3: Usposabljanje in razvoj kadrov.

2.1.3 Razvojna prioriteta 3: ODLIČNOST V TURIZMU

Program 3.1: REGIONALNA TURISTIČNA DESTINACIJA SMARAGDNA POT

Cilj programa je oblikovati celovito in razpoznavno turistično destinacijo, ki bo zagotavljala konkurenčno turistično ponudbo.

Kazalnika:

- število obiskov,
- število nočitev.

Ukrepi:

- Ukrep 3.1.1: Vzpostavljanje pogojev za koordiniran razvoj turizma v regiji (menedžment regionalne turistične destinacije Smaragdna pot),
- Ukrep 3.1.2: Razvoj in promocija strateških proizvodov Smaragdne poti,
- Ukrep 3.1.3: Pospeševanje malega podjetništva v turizmu,
- Ukrep 3.1.4: Ustvarjanje ugodnega naložbenega okolja, pridobivanje različnih virov financiranja in lobiranje.

Program 3.2: USPOSABLJANJE IN IZOBRA- ŽEVANJE V TURIZMU

Cilj programa je dvigniti izobraženost in usposobljenost zaposlenih v turizmu, zagotoviti kakovosten kader v vseh segmentih turistične dejavnosti in tako usposobiti turistično gospodarstvo v regiji za uspešno tekmo na trgu.

Kazalnika:

- izobrazbena struktura zaposlenih v turizmu,
- novi matični visokošolski turistični programi in specializirane turistične visoke šole oz. fakultete.

Ukrep:

- Ukrep 3.2.1: Oblikovanje in izvajanje programov usposabljanj in izobraževanja v turizmu.

Program 3.3: ZAGOTAVLJANJE INFRASTRUK- TURNE OPREMLJENOSTI REGIJE ZA TURIZEM

Cilj programa je izboljšati transportne (predvsem cestne in železniške) povezave in navezave na sosednje regije in države ter zagotavljati sredstva za obnovo in razvoj turistične infrastrukture.

Kazalniki:

- število novih turističnih kapacitet,
- število novih ležišč,
- število kongresnih kapacitet (sedežev).

Ukrepi:

- Ukrep 3.3.1: Izboljšanje prometnih povezav znotraj regije in dostopnosti navzven,
- Ukrep 3.3.2: Investicije v obnovo in razvoj turistične infrastrukture.

2.1.4 Razvojna prioriteta 4: CELOSTNI RAZVOJ PODEŽELJA

Program 4.1: PODJETNOST IN ZAPOSLOVNE MOŽNOSTI NA PODEŽELJU	Cilji programa so aktiviranje podjetniških potencialov na podeželju, krepitev ekonomske moči prebivalstva, oblikovanje tržno zanimivih proizvodov ter preprečevanje izseljevanja mladih in izobraženih prebivalcev. Kazalniki: <ul style="list-style-type: none">• število registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,• število oblikovanih skupnih blagovnih znamk proizvodov podeželja (kmetijski, nekmetijski),• število kmetijskih gospodarstev, ki izvajajo kmetijsko-okoljske ukrepe,• število zaščitene kmetijskih in drugih proizvodov podeželja. Ukrepi: <ul style="list-style-type: none">• Ukrep 4.1.1: Usposabljanje in krepitev podjetnosti na podeželju,• Ukrep 4.1.2: Razvoj, povezovanje in trženje lokalnih pridelkov in izdelkov podeželja,• Ukrep 4.1.3: Razvoj naravi prijaznega kmetovanja,• Ukrep 4.1.4: Razvoj obrtne, turistične in druge ponudbe na podeželju,• Ukrep 4.1.5: Konkurenčnost kmetijstva, gozdarstva in agroživilske industrije.
Program 4.2: KAKOVOST ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	Cilji programa so zagotoviti stimulatívno klimo za bivanje in delo, investicije v gradnjo, obnovo in vzdrževanje infrastrukture ter spodbujati družabne in društvene aktivnosti na podeželju. Kazalnik: <ul style="list-style-type: none">• število društev. Ukrepi: <ul style="list-style-type: none">• Ukrep 4.2.1: Obnova in ureditev vasi ter posodabljanje in vzpostavljanje lokalne infrastrukture,• Ukrep 4.2.2: Večnamenski objekti, informacijsko-komunikacijska tehnologija, telecentri na podeželju,• Ukrep 4.2.3: Vzpostavitev oskrbnih funkcij naselij,• Ukrep 4.2.4: Vzpodbujanje kulturnih in društvenih dejavnosti.
Program 4.3: TRAJNOSTNA RABA NARAVNIH DANOSTI IN OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE	Cilji programa so ohranitev in trajnostna raba naravne in kulturne dediščine, ohranitev okolja ter optimizacija stroškov bivanja na podeželju. Kazalniki: <ul style="list-style-type: none">• dolžina gozdnih cest,• površina vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Ukrepi: <ul style="list-style-type: none">• Ukrep 4.3.1: Trajnostna raba obnovljivih virov energije,• Ukrep 4.3.2: Izboljševanje gospodarske vrednosti gozdov,• Ukrep 4.3.3: Revitalizacija objektov in spomenikov kulturne dediščine ter ohranjanje ljudskega izročila in identitete podeželja,• Ukrep 4.3.4: Ohranjanje narave in kulturne krajine.

2.1.5 Razvojna prioriteta 5: TRAJNOSTNI OKOLJSKI IN PROSTORSKI RAZVOJ TER INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST REGIJE

Program 5.1: CELOVIT PROSTORSKI RAZVOJ REGIJE

Cilj programa je zagotoviti in uresničevati celovito regionalno prostorsko načrtovanje v povezavi s posameznimi sektorji z namenom celovitega prostorskega razvoja regije.

- Kazalniki:**
- število regionalnih strokovnjakov, vključenih v regijsko prostorsko načrtovanje,
 - delež vključevanja lokalnih skupnosti,
 - število programov in planskih/načrtovalskih regionalnih projektov.

- Ukrepa:**
- Ukrep 5.1.1: Vzpostavitev in delovanje regijskega prostorskega načrtovanja ter geoinformacijskega sistema regije,
 - Ukrep 5.1.2: Večanje kakovosti bivanja v naseljih s poudarkom na načelih trajnostnega razvoja.

Program 5.2: OPTIMALNO VARSTVO OKOLJA

Cilji programa so optimalno varstvo okolja, sonaravno upravljanje z vodnimi viri, ohranjanje biotske raznovrstnosti in raznolikosti kulturne krajine ter izboljšanje stanja degradiranega okolja in kakovosti bivanja v sodelovanju z okolju prijaznim gospodarstvom.

- Kazalniki:**
- višina sredstev za projekte/investicije v okoljsko infrastrukturo in projekte,
 - delež prebivalcev, priključenih na javni kanalizacijski sistem,
 - delež prebivalcev, priključenih na čistilno napravo,
 - število okoljevarstvenih regionalnih projektov v izvajanju,
 - delež zavarovanih območij glede na celotno površino regije,
 - obseg oz. višina izdatkov za preventivne in sanacijske projekte potresov, plazov in erozij,
 - delež prebivalcev, priključenih na javni vodovodni sistem,
 - delujoč regijski sistem ravnanja z odpadki.

- Ukrepi:**
- Ukrep 5.2.1: Varstvo in razvoj okoljskega kapitala,
 - Ukrep 5.2.2: Varovanje, razvoj in upravljanje varovanih območij,
 - Ukrep 5.2.3: Varovanje vodnih virov in vodooskrba s kakovostno pitno vodo,
 - Ukrep 5.2.4: Odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode,
 - Ukrep 5.2.5: Gospodarno ravnanje z odpadki.

Program 5.3: URAVNOTEŽENA IN KAKOVOSTNA JAVNA GOSPODARSKA IN INFORMACIJSKA INFRA- STRUKTURA REGIJE

Cilj programa je uravnotežena in kakovostna infrastrukturna opremljenost regije (gospodarska in informacijska infrastruktura) s poudarkom na izboljšanju prometnih povezav, predvsem cestnega omrežja (da bo to ustrezalo normativom varnega cestnega omrežja), ter vpliva na načrtovanje in dinamiko gradnje državnega prometnega omrežja. Sočasno bo regija skušala preiti z modalnega razreza prometa k okoljsko in energetsko varčnejšim oblikam prometa na lokalni in regionalni ravni.

- Kazalniki:**
- dolžina obnovljenih lokalnih cest,
 - dolžina posodobljenega in novozgrajenega državnega cestnega omrežja,
 - dolžina urejenih daljinskih kolesarskih poti,
 - število izdelanih strokovnih podlag in načrtovalskih dokumentov regionalnega pomena.

- Ukrepi:**
- Ukrep 5.3.1: Vzpostavitev uravnoteženega omrežja cestnih povezav med poseljenimi območji znotraj regije ter navezavami na sosednje in čezmejno regijo,

- Ukrep 5.3.2: Participativno načrtovanje državne prometne infrastrukture in daljinskih kolesarskih poti,
- Ukrep 5.3.3: Izboljšanje in razvoj železniške infrastrukture in prometa ter infrastrukture za zračni promet,
- Ukrep 5.3.4: Razvoj informacijsko-komunikacijske infrastrukture.

Program 5.4:
TRAJNOSTNA ENERGETIKA

Cilji programa so zagotavljanje večje energetske samostojnosti regije, povečanje deleža energije, pridobljene iz obnovljivih virov, izboljšanje izkoristka in zmanjšanje izgub toplotne energije.

Kazalniki:

- število novih objektov za proizvodnjo obnovljivih virov energije,
- delež obnovljivih virov energije,
- izdelane energetske zasnove.

Ukrep:

- Ukrep 5.4.1: Kakovostna oskrba z električno energijo, raba obnovljivih virov energije in uvajanje novih tehnologij za boljši izkoristek oz. boljše parametre v energetiki.

2.1.6 Regijski projekti v Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023

Za vključitev v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 so bili predlagani naslednji projekti:

- Gospodarski razvojni projekt IN PRIME na Goriškem,
- Vključevanje potencialov naravne in kulturne dediščine območja Triglavskega narodnega parka (TNP) za uravnotežen razvoj območja,
- Povezovanje naravnih danosti in obnovljivih virov energije za razvoj turistične destinacije Smaragdna pot,
- Modernizacija prioritete mreže državnih cest (v tem projektu je regija zastopana s prometno povezavo Ljubljana–Škofja Loka–Cerkno, ostale investicije se bodo dogovarjale z Ministrstvom za promet),
- Goriški turistično-zabavišni center.

V Resoluciji iz leta 2006 sta vključena Gospodarski razvojni projekt IN PRIME na Goriškem in Goriški turistični center.

2.2 ČEZMEJNO IN TRANSNACIONALNO SODELOVANJE

VSEBINE ČEZMEJNEGA SODELOVANJA V OBDOBJU 2007–2013

Vsebine RRP 2007–2013, ki jih želi regija sofinancirati tudi iz sredstev teritorialnega sodelovanja z Italijo, so naslednje:

Okolje in prostor: • ohranjanje in skupno upravljanje posebnih območij, vključenih v Naturo 2000; • razvoj zavarovanih območij in pomembnih naravnih območij v turistične namene; • skupno upravljanje vodnih virov; • posodobitev vodovodov, kanalizacij in čistilnih naprav; • ukrepi za zmanjšanje naravnih nesreč; • spodbujanje in izraba obnovljivih virov energije; • izboljšanje dostopnosti do javnih storitev na podeželju; • krepitev povezav med mesti in podeželjem.

Gospodarstvo: sodelovanje na vseh področjih, osredotočeno na spodbujanje tehnološkega razvoja in inovativnosti v vseh sektorjih.

Na področju razvoja podeželja, kmetijstva in gozdarstva želi regija sodelovati predvsem na področjih: • razvoja, skupne promocije in trženja kakovostnih tipičnih proizvodov z majhnim vplivom na okolje; • vzpostavljanja infrastrukture in skupnih struktur za razvoj čezmejnega podeželskega turizma; • uporabe travne in gozdne biomase v energetske namene; • diverzifikacije kmetijskega gospodarstva z izboljšanjem dostopnosti gorskih območij; • dviga kakovosti ponudbe in storitev za prebivalstvo; • postavitve lokalnih centrov za proizvodnjo in trženje izdelkov za razvoj energetskih virov.

Na področju tehnološkega razvoja in sodelovanja med podjetji je regija zainteresirana za: • ustanovitev čezmejne mreže centrov odličnosti za raziskave in inovacije; • povečanje mobilnosti raziskovalcev in skupne mreže znanstveno-raziskovalnih središč; • oblikovanje izobraževalnih programov skupaj s podjetji; • povezovanje podjetij v okrožja, grozde in mreženje z razvojno-tehnološkimi centri; • izmenjavo in prenos dobrih praks ter internacionalizacijo podjetij; • povezovanje na visokošolskem področju; • spodbujanje novih tehnologij na področju okolja.

Na področju razvoja turizma se bo regija vključevala v projekte: • razvoja športnega turizma s poudarkom na kolesarskem turizmu; • razvoja ponudbe na podlagi kulturne dediščine; • sodelovanja med kulturnimi institucijami in šolami; • krepitev turističnih kapacitet na podeželju.

Na področju infrastrukture, prometa in logističnih sistemov je interes regije predvsem: • izboljšanje prometnih povezav; • vzpostavitev skupnih struktur za prostorsko regionalno načrtovanje ter načrtovanje funkcionalno zaokroženih območij, mest, turi-

stičnih destinacij in parkov; • izboljšanje dostopnosti z javnim potniškim prometom do mednarodnih in regionalnih vozlišč, povezav med mesti in podeželjem, v gorskih in redkeje poseljenih območjih; • spodbujanje nemotoriziranih oblik prometa; • razvoj telekomunikacijske opremljenosti za hitrejši pretok informacij, razširitev širokopasovnih povezav na gospodinjstva in podjetja za elektronsko podjetništvo, zdravstvene in druge audiovizualne storitve.

V okviru **kommunikacij in povezovanja** med institucijami na področjih izobraževanja, zdravstva in kulture predlagamo sodelovanje predvsem na: • področju priprave skupnih informacijskih in podatkovnih sistemov za upravljanje z odpadki, spremljanje in monitoring seizmoloških in hidroloških sistemov, omrežij Nature 2000 in zaščitenih območij; • področju skupnega izobraževanja za dvig kakovosti storitev v javnem sektorju in turizmu; • področju elektronskega poslovanja v zdravstvu; • področju mreženja in harmonizacije urgentne službe in bolnišničnih sistemov.

STRATEŠKI PROJEKTI ČEZMEJNEGA SODELOVANJA Z ITALIJO

V fazah programiranja čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo 2007–2013 predlaga Slovenija italijanskim partnerjem tri ključne projekte, ki so hkrati nacionalnega pomena in bodo prispevali k uveljavitvi slovenskih primerjalnih prednosti v širšem čezmejnem prostoru. To so Čezmejni Kras, Povezovanje univerz in Integralno upravljanje povodja Soče.

TRANSNACIONALNO SODELOVANJE

Podporno okolje Severne Primorske (Goriške statistične regije) načrtuje, da bo v naslednjih letih okrepilo vključevanje v mednarodne povezave ter transnacionalno in medregionalno sodelovanje. Do sedaj pri tem nimamo veliko izkušenj, vendar si gospodarskega razvoja, razvoja človeških virov, turizma, povezovanja varovanih območij in kulture ne moremo več predstavljati brez vključevanja v mednarodne programe.

Prednostno se bo regija vključevala v projekte, katerih rezultati bodo podpirali izvajanje programov in ukrepov RRP.

Za financiranje izvajanja projektov RRP bo regija skušala zagotoviti čim več javnih in zasebnih sredstev. V ta namen bo okrepila svojo podporno razvojno mrežo ter usposobila kadre in strukture za pripravo projektov in učinkovito pridobivanje sredstev Evropske unije, Slovenije, gospodarstva, finančnih institucij ter drugih zasebnih virov.

2.3. FINANČNI OKVIR IZVAJANJA RRP

2.3.1 Možni finančni viri iz sredstev Evropske unije in proračuna Slovenije

Po do sedaj znanih podatkih bo imela regija v letih 2007–2013 možnost pridobiti naslednja sredstva:

- Evropski sklad za regionalni razvoj – regionalne spodbude: 40 mio EUR,
- Evropski sklad za regionalni razvoj – nacionalni del (financiranje projekta IN PRIME v okviru Resolucije): 46 mio EUR od EU in 8 mio EUR od države v obdobju do leta 2020,
- Cilj 3 – Teritorialno čezmejno sodelovanje: do 20 mio EUR.

Poleg tega bo regija lahko s svojimi projekti s področij cestne infrastrukture, človeških virov, gospodarstva, turizma in razvoja podeželja kandidirala tudi za sredstva iz Kohezijskega sklada, Evropskega socialnega sklada in Programa razvoja podeželja, ki bodo na razpolago prek javnih razpisov resornih ministrstev. Obseg teh sredstev je težko oceniti, naš cilj pa je, da regija pridobi 6–10 % potencialnih sredstev, kar pomeni približno 210 mio EUR:

- Evropski kohezijski sklad – približno 80 mio EUR,
- Evropski socialni sklad – približno 70 mio EUR,
- Evropski sklad za razvoj podeželja – približno 60 mio EUR.

Upoštevajoč udeležbo države pri navedenih evropskih skladih bi z odobrenimi projekti lahko pridobili še okrog 50 mio EUR iz slovenskega proračuna.

Če bo imela regija dovolj kakovostnih in dobro pripravljenih projektov, dovolj sposobnih kadrov za njihovo pripravo in vodenje, zagotovljena potrebna lastna finančna sredstva ter operativni dogovor o izvajanju prioriteten projektov, ocenjujemo, da bi cilj, pridobiti približno 366 mio EUR sredstev EU in Slovenije za sofinanciranje izvajanja RRP, lahko uresničili.

Še vedno bodo velik del sredstev morali prispevati lokalne skupnosti, regijsko gospodarstvo, zasebniki in javno-zasebna partnerstva.

2.3.2 Ekonomska moč regije

Pri oceni ekonomske moči regije smo upoštevali sredstva občinskih proračunov, čisti dobiček gospodarskih družb in neto dohodek samostojnih podjetnikov v letu 2005.

Največje breme pri financiranju regionalnih projektov javnega značaja bodo še vedno morale prevzeti lokalne skupnosti in regija (pokrajina). Občine v za-

dnjih letih za investicije namenijo okrog 64 mio EUR letno. Pričakujemo, da se bo delež sredstev za investicije regionalnega pomena v naslednjih letih nekoliko povečeval in da bi občine lahko za regionalne projekte namenile 20–25 % investicijskih odhodkov. S tem bi zagotovili okrog 110 mio EUR občinskih sredstev za izvajanje RRP.

Finančne zmožnosti občinskih proračunov

Prihodki	110.785.869 EUR
Tekoči odhodki	59.887.816 EUR
Investicijski odhodki	64.694.849 EUR
Odhodki skupaj	124.582.665 EUR

Vir: Proračuni občin v letu 2006.

Za oceno vlaganj gospodarstva v investicije, ki so del RRP, smo uporabili podatke iz AJPES-ovega Poročila o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v regiji v letu 2005 ter oceno strokovnjakov s področja razvoja podeželja in kmetijstva o možnih naložbah v kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Za gospodarske družbe smo ocenili, da bi v regionalno pomembne projekte lahko vložile 20 % čistega prihodka, kar predstavlja 26 mio EUR letno. Za samostojne podjetnike ocenjujemo, da bi lahko v večje naložbe vložili okrog 10 % neto dohodka, kar je 3 mio EUR letno. Če na podlagi dosedanjih izkušenj upoštevamo še približno 1 mio EUR individualnih investicij letno v kmetijstvo, lahko v celotnem programskem obdobju računamo na okvirno 210 mio EUR iz zasebnih virov.

Če te okvirne ocene možnih finančnih virov za izvajanje RRP 2007–2013 (686 mio EUR) primerjamo z indikativnimi finančnimi vrednostmi predlaganih projektov regije (približno 1.400 mio EUR brez državnih cest in igralništev), lahko ugotovimo, da so izražene potrebe regije bistveno večje, kot so njene realne finančne možnosti. V okviru navedenih sredstev Evropske unije, Slovenije in lokalnih skupnosti

Viri financiranja RRP 2007–2013 (v mio EUR)

Skлади:	316
Evropski sklad za regionalni razvoj – regionalne spodbude	40
Evropski sklad za regionalni razvoj – nacionalni del	46 (od EU)
Cilj 3 – Teritorialno čezmejno sodelovanje	do 20
Evropski kohezijski sklad	pribl. 80
Evropski socialni sklad	pribl. 70
Evropski sklad za razvoj podeželja	pribl. 60
Slovenski proračun (pogoj je udeležba države pri zgoraj navedenih skladih):	pribl. 50
Občine:	110
Gospodarstvo:	210
gospodarske družbe	pribl. 182
samostojni podjetniki	pribl. 21
individualne investicije v kmetijstvo	pribl. 7
SKUPAJ	686

(okoli 476 mio EUR) se bo zato prednostno sofinanciralo infrastrukturo, objekte in programe javnega značaja.

Nosilci projektov podjetniškega značaja bodo morali zagotavljati več kot 55 % sredstev iz zasebnih virov ter javno-zasebnih partnerstev. Investicije v znanje, razvoj in raziskave, razvoj podeželja ter prometno in okoljevarstveno infrastrukturo pa lahko pričakujejo ugodnejše financiranje iz javnih sredstev. Glede na ocenjene potenciale regijskega gospodarstva bo v regiji ključno usposobiti kadre in strukture za iskanje dodatnih finančnih virov (finančne institucije, mednarodni programi, donacije idr.) za realizacijo načrtovanih projektov.

2.4. INSTITUCIONALNI OKVIR IZVAJANJA, SPREMLJANJA IN NADZORA RRP

2.4.1 Organi in institucije regionalnega razvoja

V skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS, 93/05) sta ključna organa za pripravo in izvajanje regionalnega programa ter drugih nalog regionalnega pomena Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije) in Svet regije Severne Primorske (Goriške statistične regije).

Regionalni razvojni svet Severne Primorske (Goriške statistične regije) (RRS) je odgovoren za pripravo, spremljanje in vrednotenje izvajanja RRP in izvedbenih načrtov, ki se bodo pripravljali za krajša časovna obdobja. Predlagal in spremljal bo tudi izvajanje ključnih regijskih razvojnih projektov, še posebej strateškega projekta gospodarstva IN PRIME.

Svet regije, ki ga sestavljajo župani vseh 13 občin, je ključni organ odločanja v regiji. Potrjuje RRP, merila za izbor projektov regionalnega pomena, poročila o izvajanju regionalnega programa in Izvedbene načrte RRP.

Pripravo RRP Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007–2013 je usmerjal Kolegij predsednika RRS, vodila pa ga je Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija oz. Posoški razvojni center, ki v letih 2006 in 2007 opravlja naloge regijske razvojne agencije. Mrežna organiziranost razvojnih agencij v regiji deluje tako, da pri nalogah

spodbujanja regionalnega razvoja kot enakopravni partnerji sodelujejo vse štiri lokalne razvojne agencije. Pri opravljanju regionalnih nalog se medsebojno usklajujejo in si delijo posamezne naloge. Mrežni način izvajanja regionalnih nalog zagotavlja enakopravno vključenost vseh občin oziroma subregij v regionalni razvoj.

Regijska razvojna agencija bo s pomočjo odborov RRS za človeške vire, gospodarstvo, turizem, razvoj podeželja in okolje, prostor in infrastrukturo ter na podlagi usmeritev Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj pripravljala dve- oziroma triletno Izvedbene načrte RRP, obenem pa usklajevala predloge investicij in projektov za posamezno proračunsko leto. Pripravljala bo strokovna gradiva za obravnavo na Kolegiju predsednika RRS ter na sejah RRS in Sveta regije. Člani obeh ključnih organov regionalnega razvoja bodo s svojimi zmožnostmi in kompetencami pomagali pri zagotavljanju sredstev iz različnih regionalnih, nacionalnih in mednarodnih javnih in zasebnih virov.

2.4.2 Usmerjanje in spremljanje izvajanja RRP

Za vsebinsko usmerjanje, spremljanje in nadzor izvajanja RRP je zadolžen RRS. Pri tem ni pomembno, ali gre za projekte RRP, ki bodo sofinancirani s sredstvi iz Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023, s sredstvi regional-

nih spodbud, dodeljenih Severni Primorski (Goriški statistični regiji), ali s sredstvi iz drugih mednarodnih, nacionalnih oziroma zasebnih virov. Pomembno je, da so projekti regijsko pomembni in usklajeni ter da uresničujejo strateške cilje razvoja regije.

2.4.3 Izvajanje, poročanje in nadzor nad izvajanjem regionalnih nalog

Razvojne projekte, sprejete in potrjene za sofinanciranje s sredstvi regionalnih spodbud, in tudi druge relevantne regijske projekte, ki bodo podprti s strani ključnih regijskih organov, bodo izvajali nosilci projektov. To bodo razvojne agencije, občine, gospodarski subjekti in druge pristojne institucije. Koordinacijo izvajanja projektov iz RRP ter strokovno pomoč pri njihovi pripravi in iskanju finančnih virov za realizacijo bo opravljala regijska razvojna agencija. Ta bo tudi spremljala kazalnike uspešnosti izvajanja posameznih razvojnih prioritet, programov in ukrepov ter zbirala poročila o izvajanju projektov. Nosilci projektov bodo o uspešnosti in težavah pri njihovem izvajanju poročali koordinatorjem odborov oziroma regijski razvojni agenciji. O doseganju vrednosti kazalnikov, izvajanju posameznih programov, usklajenosti z letnim izvedbenim načrtom in opravljanju drugih regionalnih nalog bo regijska razvojna agencija poročala RRS in Svetu regije.

Na ravni države bosta izvajanje RRP spremljala in

ocenjevala Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Svet za strukturno politiko.

Odbori RRS bodo nadaljevali s svojim operativnim delom, spremljali izvajanje RRP ter programirali in usklajevali bodoče prednostne regijske projekte na svojem področju.

Za pripravo in izvajanje posameznega ukrepa ali projekta se bodo oblikovale projektne skupine, ki jih bo vodil nosilec projekta v sodelovanju z regijsko razvojno agencijo.

Spreminjanje RRP je možno in bo glede na spremenjene objektivne okoliščine včasih tudi nujno. Vse spremembe morajo biti sprejete najprej na odborih in nato na RRS, nazadnje pa potrjene na Svetu regije.

REGIONAL DEVELOPMENT
PROGRAMME
OF NORTHERN PRIMORSKA
(THE GORIŠKA STATISTICAL
REGION) 2007–2013

Regional development programme (RDP) is the basic document on the regional level, stating the priorities and the opportunities of development, the vision, strategic aims and the strategy to achieve all that in the statistical (development) region. A new generation of RDP is due for the period of the National development plan 2007–2013, coinciding with the new programme period of the EU cohesive politics.

RDP for the region of Northern Primorska (the Goriška statistical region) 2007–2013 was prepared by the Regional development council of Northern Primorska (the Goriška statistical region) and Posoški razvojni center, as regional development agency. The programme was charted in partnership with local development agencies (Development Agency ROD Ajdovščina, ICRA ltd. Idrija and RRA of Northern Primorska ltd. Nova Gorica) in the period from April to the end of September 2006.

On the basis of expert material, the committees, assisted by coordinators, defined the key directives of development and the strategic aims we want to achieve in the region by the year 2013. These directives are condensed in the vision, saying: **“The inhabitants of Northern Primorska (the Goriška statistical region) will promote innovation, develop our competence and cooperation in all fields of life and work. We will make our economy even more competitive, we will ensure a permanent development and the protection and use of natural resources. We will maintain the population density in the countryside and strive for a high quality of life, typical of developed European regions.”**

The region will implement the accepted development vision through the following strategies, i.e. priorities, accompanied by their quantitative aims:

- Developmental priority 1: Knowledge for development and entrepreneurship,
- Developmental priority 2: Innovation in the economy,
- Developmental priority 3: Perfection in tourism,
- Developmental priority 4: Holistic development of the countryside,

- Developmental priority 5: Permanent environmental and spacial development and the infrastructural amenities of the region.

When conceiving these projects, setting their priorities and looking for partners and financial resources, our region will equally consider three horizontal aims of RDP:

- adherence to the principles of the permanent development;
- promoting cooperation with countries bordering Slovenia and internationally;
- strengthening the regional development supportive network.

Considering the basic developmental documents of the country, the aims and the regional developmental priorities, and on the basis of all the projects assembled, the committees have charted 17 programmes and 51 measures for the implementation of the strategies. Within each measure, they defined the paramount regional projects and activities.

DEVELOPMENTAL PRIORITY 1: KNOWLEDGE FOR DEVELOPMENT AND ENTERPRISE

Programmes:

- Programme 1.1: Enabling favourable conditions for the implementation and of the current educational programmes in the region and for the development of all educational programmes,
- Programme 1.2: Development of life-long learning in the region,
- Programme 1.3: Development of life quality in the region.

DEVELOPMENTAL PRIORITY 2: INNOVATION IN THE ECONOMY

Programmes:

- Programme 2.1: Construction of a new infrastructure,
- Programme 2.2: Creation of new, quality work places,
- Programme 2.3: Programme promoting the development in the region of Posočje 2007–2013 (Soča 2013).

DEVELOPMENTAL PRIORITY 3: EXCELLENCE IN TOURISM

Programmes:

- Programme 3.1: Regional tourist destination *Smaragdna Pot (The Emerald Way)*,
- Programme 3.2: Training and education in tourism,
- Programme 3.3: Ensuring the infrastructural amenities for the regional tourism.

DEVELOPMENTAL PRIORITY 4: HOLISTIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRYSIDE

Programmes:

- Programme 4.1: Enterprise and chances of employment in the countryside,
- Programme 4.2: Quality of life in the countryside,
- Programme 4.3: Sustainable use of the natural resources and the preservation of the cultural heritage.

DEVELOPMENTAL PRIORITY 5: PERMANENT ENVIRONMENTAL AND SPACIAL DEVELOPMENT AND THE INFRASTRUCTURAL AMENITIES OF THE REGION

Programmes:

- Programme 5.1: Holistic local development of the region,
- Programme 5.2: Optimal protection of the environment,
- Programme 5.3: Balanced and quality regional infrastructure of both public economy and tourist information,
- Programme 5.4: Sustainable power supply.

In order to implement RDP successfully, to ensure funds and to fully exploit the structural sources of the European Union and the country, the region will have to strengthen the network of the assistant developmental institutions. In the same way, it will have to enable and provide staff and developmental teams, skilled at project and team work, as well as at conceiving and coordinating of paramount projects. It is vital for all the areas to be included in the project. Moreover, the partnership between each local community, development, expert and other economic and civil institution is essential for

successful coception and the implementation of the paramount regional projects.

More than before, the region will focus on cooperation with countries bordering Slovenia and internationally.

All the projects conceived within RDP will have to support the principles of sustainable development. It has been estimated that the region's preserved environment is not only a privilege but also an opportunity for the development of the area. In order to fully benefit from this opportunity, we will base the development of the countryside, the promotion of tourism and of the small companies on the protection of this preserved environment. We will equally focus on the promotion of enterprises and on the innovative use of our own potentials. Furthermore, the region will encourage environmental friendly and ecological farming, the production of its typical agricultural products, rising their quantity and quality, and promote its marketing. In the same way, we will encourage the proper use of natural and cultural heritage and prevent the misuse of the environment. The region plans the activities and new investments in the provision of quality water supplies, cleaning of waste waters, the integral management of the Soča River, the regional system of waste treatment, the use of renewable sources of energy and the regional estate planning.

In terms of economy, the region will focus on merging the spheres of development–research and education with companies. The region will also develop innovative products with high added value in terms of the existent and new companies alike, supporting their orientation towards global markets. The preconditions for such a policy are young and quality cadres and permanent training of the inhabitants. That is why the region will build a university centre in Nova Gorica and its surroundings with all the required infrastructures for the students, tutors and programme implementation. The key activities and the projects enforcing the competition of the economy and knowledge for development are connected within the IN PRIME project.

Great investments are due to take place in tourism. Especially significant are the projects on skiing centres, thermal tourism and casinos. All these projects will be partly funded from their own sources and from public-private partnership.

But the most important projects for the development of tourism are the joint management of the regional destination *Smaragdna pot (The Emerald Way)* and the marketing of its strategic products (nature, health, sport and recreation, cultural, historical and technical heritage, wine and culinary

art, gambling and entertainment).

Soča 2013 is a development programme, resolving the differences within the region and ensuring the holistic development of the Upper Soča Valley. Increasingly important is also the process of rapid opening of the transit area of Posočje and the regions of Idrija and Cerklje towards Gorenjska, the Valley of Vipava, Ljubljana and Italy. Especially significant for the daily commuters are the roads Bovec–Nova Gorica and Robič–Logatec. The region is also interested in revitalizing the Soča (railway) corridor and in the improvement of the infrastructure and services, provided by small airports.

The total value of the requirements for the development of the region is priced at about 1400 M EURO. The costs do, however, not include the investments made in the country's road network and the tourist-gambling centre. Our estimation of the financial potentials for the implementation of RDP was based on the presumption that, providing we have a well-organized, qualified cadre, we get 366 M EURO from EU and the national funds and the additional 320 M EURO from local-regional funds. (Communities 110 M EURO, economy and individuals 210 M EURO). The sources of the structural and cohesive funds will be primarily used for fi-

nancing the public infrastructure, buildings and programmes (knowledge, development and research, development of the countryside, transport and environmental infrastructure, etc.) Compared to public investments, the holders of enterprise-oriented projects will have to provide a significantly greater amount of resources on their own (55 % and more). Some projects will, however, remain unrealised in the period between 2007 and 2013.

The success, the reputation and the developmental and economic power of the Northern Primorska (the Goriška statistic region) will be strengthened through conditions imposed by the state of Slovenia, the directives of the European union and the global world. The priorities will, however, be given to local/ regional characteristics and the ensurance of the quality life of the citizens. The region is becoming one of the key factors of the modern development, combining both, locally and globally, creating a favourable environment for the holistic development of the society and the quality life of an individual.

LITERATURA IN VIRI

- 1. DRŽAVNI** razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 (osnutek). (maj 2006). Ljubljana: Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
- 2. INFORMACIJE** o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v letu 2004 in 2005. (2005, 2006). Nova Gorica: Agencije RS za javno-pravne evidence in storitve, izpostava Nova Gorica.
- 3. LETNO** poročilo Zavoda RS za zaposlovanje za leto 2005. (april 2006). Nova Gorica: ZRSZ, Območna služba Nova Gorica.
- 4. NACIONALNI** program socialnega varstva za obdobje 2006–2010. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006–2010. (2005). Ljubljana: Državna založba.
- 5. NACIONALNI** program varstva okolja. (1999). V: Uradni list RS, št. 83/99. Ljubljana: Uradni list.
- 6. NACIONALNI** strateški načrt razvoja podeželja. (junij 2006). Ljubljana: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- 7. OPERATIVNI** program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 (osnutek). (4. 7. 2006). Ljubljana: Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
- 8. OPERATIVNI** program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (osnutek). (4. 7. 2006). Ljubljana: Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
- 9. OPERATIVNI** program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (osnutek). (4. 7. 2006). Ljubljana: Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.
- 10. PEČAR, Janja.** (2003). Izbrani socio-ekonomski kazalniki po regijah. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR). Delovni zvezek, 5/2003, letnik 12.
- 11. PEČAR, Janja.** (2005). Regije 2005 – izbrani socio-ekonomski kazalniki po regijah. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR). Delovni zvezek, št. 9/2005, letnik 14.
- 12. PEČAR, Janja in Damjan KAVAŠ.** (2006). Metodologija izračuna indeksa razvojne ogroženosti za obdobje od 2007 do 2013. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR). Delovni zvezek, letnik 15, št. 6/2006.
- 13. PRIROČNIK** za pripravo RRP (drugi del). (oktober 2005). V: Strokovne podlage za pripravo nove generacije regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2007–2013. Ljubljana: Center za mednarodno konkurenčnost, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Urbanistični inštitut RS.
- 14. PROGRAM** ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007–2013. (junij 2006).
- 15. RAZVOJNE** strategije, programi, projekti in študije razvojnih agencij, občin in strokovnih institucij.
- 16. RAZVOJNI** načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011. (julij 2006). Ljubljana: Ministrstvo za gospodarstvo.
- 17. RAZVOJNI** programi podeželja za območje severozahodnega višinskega dela regije, za občine Ajdovščina, Vipava in Komen ter za občine Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba in Brda. (2005, 2006). Ajdovščina, Kobarid, Nova Gorica: Posoški razvojni center, Razvojna agencija ROD Ajdovščina, RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica.
- 18. REGIONALNI** razvojni program Severne Primorske (statistične regije Goriška) 2002–2006. (2002). Idrija: Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija.
- 19. RESORNA** ministrstva (spletne strani).
- 20. SLOVENSKE** regije v številkah. (2006). Ljubljana: Statistični urad RS.
- 21. STATISTIČNI** urad RS (podatkovne baze).
- 22. STRATEGIJA** prostorskega razvoja Slovenije. (2004). V: Uradni list RS, št. 76/2004. Ljubljana: Uradni list.
- 23. STRATEGIJA** razvoja Slovenije 2007–2013. (junij 2005). Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR).
- 24. UREDBA** o regionalnih razvojnih programih. (2006). V: Uradni list RS, št. 31/06. Ljubljana: Uradni list.
- 25. ZAKON** o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. (2005). V: Uradni list RS, št. 93/05. Ljubljana: Uradni list.

